Išrodo mums, jog nēra labiau pageidaujamo, kaip to, kad daugintūs skaičius tų, kurie gali ant gero sunaudoti savo raštiškus gabumus ir kad geri laikraščiai kuodidžiausia išsiplatintų, taip kad kiekvienas kasdieną turētų gero skaitymo kuriame pamokinama, sustiprinama ir pakeliama krikščioniškos dorybēs.
Popiežius Benediktas XV.

DARBININKAS

Veltui jūs statysite bažnyčias, veltui remsite misijas, veltui steigsite mokyklas — visi tie jūsų darbai, visos tos jūsų pastangos nueis niekais, jei jūs nesugebēsite vartoti apsigynimui ir užpuolimui to tinkamo ginklo, kokiuo yra grynoji ir [illegible] katalikiškoji spau[illegible]
[illegible]žius Pijus X.

"Tēvynē," 307 W. 30 St.

VOL. II Metai I. Tel. 620 So. Boston. Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos. Tel. 620 So. Boston. No 105 147

Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3. 1879. 242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS., RUSĒJO (SEPTSMBER) 9 d., 1916 m.

Bucharest, Rumunijos sostinē, pavojuje.

Vyskupas į Lietuvą.

VYSKUPO KAREVIČIAUS GRĮŽIMAS KAUNAN.

Rugpiučio 12 d. š. m. pribuvo į Stokholmą Samogitijos Vyskupas Karevičius. Sekretorius jo kun. Šaulys ir Inspektorius dvasiškos seminarijos Kaune, profesorius Paltarokas. Vakare 13 rugpj. Vyskupas Karevičius su minētais kunigais išvažiavo į Trelleborgą, iš ten į Sasnitz'ą — Berliną ir Kauną. Vyskupui Karevičiui, Sekretoriui jo Šauliui, Inspektoriui Paltarokui ir Kanauninkui Tamošiaučiui, kurs dabar dēl ligos paliko Gudijoje, per Švedų-Lietuvių Komitetą, senai jau gavau leidimą grįžti jiems Lietuvon, bet rusų vidaus reikalų ministerija užlaikē jų grįžimą. Čia gi grįžtantiems vokiečių pasiuntinybē inteikē dokumentus sulig kurių visur jiems bus daromi palengvinimai, be to dar duotos telegramos į Sasnitz'ą, Berliną, kad ir ten būtų padaryti visi palengvinimai, kaslink grįžimo Kaunan.

Centr. Komiteto įgaliotinis Stokholme

Jonas Augštuolis.

Atvažiuoja.

KUN. JONAS ŽILINSKAS IR P. YČAS ATVAŽIUOJA.

So. Bostono šv. Petro lietuvių parapijos gerb. klebonas kun. Tamas Žilinskas gavo iš Honolulu telegramą nuo kun. Jono Žilinsko ir p. Martino Yčo, jog jiedu atplaukia Amerikon. Jiedu važiavo per Siberiją į Japoniją ir paskui į Honolulu.

Honolulu miestas guli Oahu saloj, Hawai salų grupos, Pacifike. Nuo Honolulu iki Japonijos yra 3379 mylios, iki San Francisco, Cal. 2089 m.

BRANGUMAS VARŠAVOJ.

Valgomų daiktų brangumas Varšavoje matosi iš šitų žinių:

Jautienos ir veršienos svaras pagal taksą 67 kap. Bet kadangi sunku jos gauti, tai moka po 90 kap. ir po 1 r. 10 k.

Kiaulienos svaras pagal taksą 90 kap. Bet mokama ir po 1 rub. 30 kap.

Mēsos kartais pritrūksta, kad per keletą savaičių nei už pinigus negalima gauti.

Sviesto svaras 1 rub. 60 kap. Bet ankščiau kainuodavo po 2 rub. 40 kap.

Miltų gaunama po 1 svarą dviem savaitēm ant vieno žmogaus po 12 ar 14 kap.

Duonos išduodama po 5½ svaro ant žmogaus dviem savaitēm po 12 k. už svarą.

Višta kaštuoja po 6 ir 8 rub.

Muilo svaras nuo 2 iki 3½ rub.

Neklausē.

New Yorko strytkarių, požeminių ir iškeltų geležinkelių darbininkų vadai norējo išvesti streikan. Streikas buvo paskelbtas seredoj. Bet labai mažai kas klausē paliepimo. Be žymaus sutrukdymo strytkariai eina po senovei.

YRA, BET NEGALI GAUTI.

New Yorko gyventojams sunku gauti valgomųjų daiktų. Tų daiktų yra ten įvalės, bet sustreikavo 6,000 valgomųjų daiktų pardavējų ir nēra kam

Kongresas išsiskirstē.

Suv. Valstijų kongresas užsidarē pētnyčioj. Senatoriai ir atstovai apleido Washingtoną ir išvažiavo namo, kur paskui dalyvaus politiškoj agitacijoj.

Kongresas prieš išsiskirstymą užgyrē valdžios bilių, kuriuo reikalaujiama valstybēs išlaidoms $200.000.000 ateinantiems metams.

GAISRAS ANT GARLAIVIO.

Italijos miesto Neapolio uoste ant garlaivio Sophie Cooper buvo ištikęs gaisras. Ant jo buvo 2791 maišų cukraus iš New Yorko atgabentų. Didesnē cukraus dalis buvo sunaikinta. Spējama, jog tai buvo padegimas.
kostumeriams patarnautų.

NESKOLINA PINIGŲ.

Vokietijoj prasidējo paskolų rinkimas. Per pirmąsias dvi dieni nedaug tesurinkta, daug mažiau, negu laike pirmųjų paskolų. Skolino daugiausia amunicijos firmos, miestai, bankai. Šiaip liaudis nesiskubina valdžiai skolinti. Matyti, jog Vokietijoj užsidegimas praeita.

VERDUNO FRONTE.

Francūzai padarē ataką Verduno fronte prieš vokiečių pozicijas. Paēmē 1500 jardų pozicijų. Be to paēmē 250 kareivių nelaisvēn ir 10 kulkosvaidžių.

NUSKANDINO LAIVĄ.

Nuskendo Anglijos laivas Torridge. 19 jurininkų išsigelbējo. Laivas buvo 392 pēdų ilgio.

JAPONIJA SKOLINS PINIGŲ CHINIJAI.

Japonijos kapitalistai sutiko paskolinti Chinijos valdžiai $30,000,000. Chinija norējo užtraukti paskolą Amerikoje, bet nepavyko.

BOMBARDAVO BRUSTLĮ.

Seredoj 15 talkininkų aeroplanų bombardavo Belgijos sostinę Bruselį, kurį vokiečiai dabar laiko. Tai buvo vidurnaktyje. Bombos sprogo ir armotos purškē ugnį į padanges iki pat ryto. Viena mašina nukrito iš padangių Bruselio netolimiese.

Tai buvo didžiausias užpuolimas. Mažesnēs atakos esti veik kas antra diena.

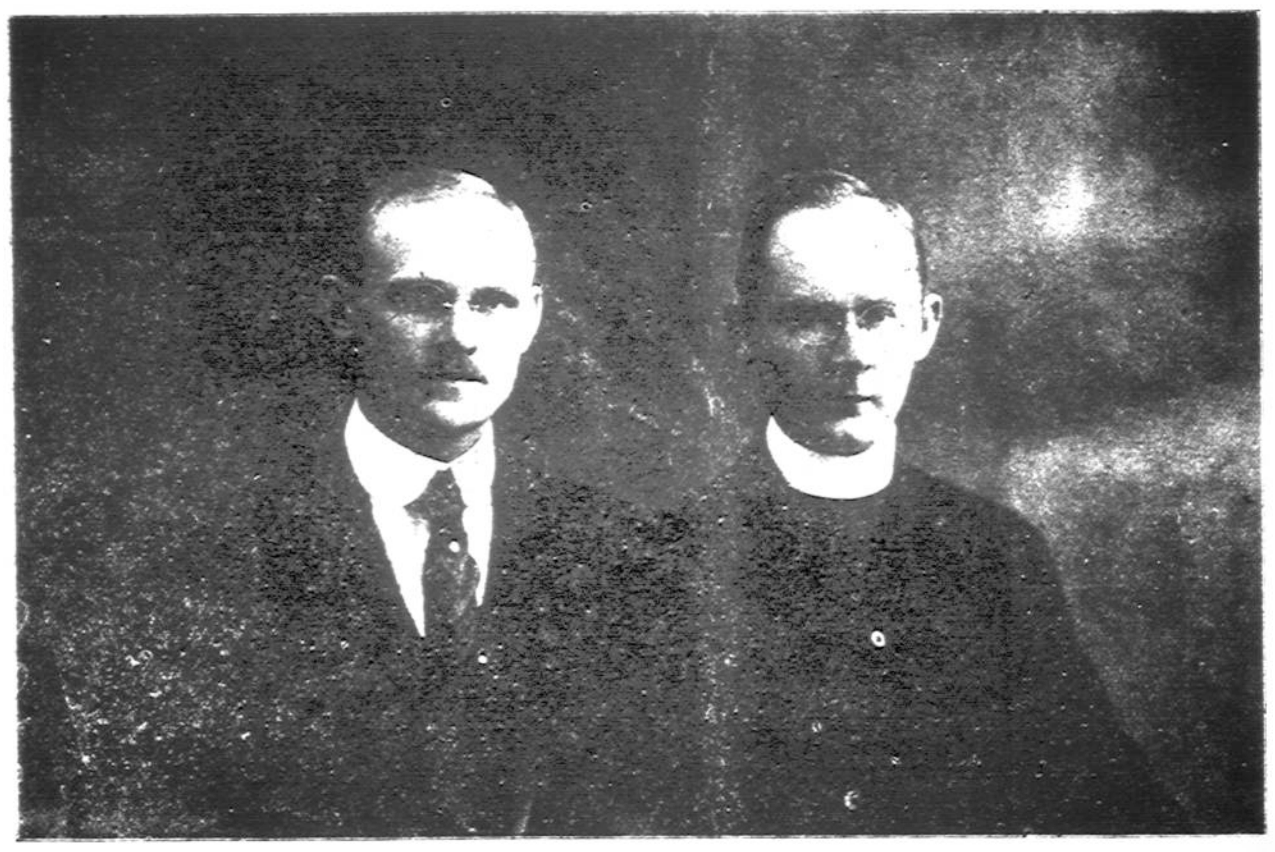

DR. J. BIELSKIS IR KUN. DR. V. BARTUŠKA,
kurie apvažiavę užimtą Lietuvą, sugrįžo kupini žinių apie mūsų merdējančią tēvynę. Dabar jau jie pradējo apsakinēti Amerikos lietuviams ką jie matē ir girdējo tēvynēj. Aplankys visas lietuvių kolonijas.

Atsišaukimas į Amerikos Lietuvių Visuomenę.

Lietuvos likimas dideliame pavojūje. Daugybē mūsų miestų-ūkių, bažnyčių, visiškai išardyta. Gyventojai pasiliko be pastogēs, prieglaudų, kūdikiai be maisto, jaunimas išsiblaškē po Rusijos platumus. Ant mūsų tēvynēs apsiniaukē dangus ir neprietelių rankos pasējo įvairių ten vargelių Atsilankius Lietuvoje delegatams, prisiējo iš arti prisižiūrēti tiems visiems vargams, nelaimēms ir kentējimams. Žadējome pašelpą jiems suorganizuoti, kad prašalinus nuo jų veidų didelį nusiminimą. Geresnēs ateities viltis, pridavē lietuviams drąsos kentējimuose ir džiaugsmo varge. Po delegatų atsilankymo Lietuvoje, mūsų tēvynēs gyventojai daug ko tikisi nuo Amerikos lietuvių. Jie tikisi pagelbos ir tikisi, kad mes jiems liuosybę iškariausime. Pagelba ir liuosybē — tai dvi Lietuvos žvaigždelēs, kuriodvi it kokiu du stulpu laiko lietuvių dvasią nuo baisaus nusiminimo. Amerikos lietuviai, neapvilkime mūsų brolių Lietuvoje, šelpkime, kiek ingalēdami savo aukomis, ir rūpinkimēs liuosybēs išgavimu. Lietuvos šelpimas yra mūsų visų šventa priederystē. Kas nuo tos pašelpos atsisakys, gaus, be abejo išgamos vardą. Čionykščiai gi lietuviai privalo duoti tokiam suprasti, kad jo pasielgimas yra begalo peiktinas. Mūsų tēvynei išmušē svarbi valanda. Nuo šios valandos prigulēs josios tolimesnis gyvavimas bei josios mirtis. Trys galingi priešai jau dalinasi mūsų kailį. Jeigu Lietuvą pavyks neprieteliams padalyti, jinai be abejo žlugs. **Žlugs be vilties atsikēlimo. Broli lietuvi! Ar žinai kad nuo tavo duosnumo ir gausios pagelbos priklausys — mūsų tēvynēs likimas. Ar-gi tu atsisakysi nuo Lietuvos-močiutēs gelbējimo, nuo užlaikymo jos gyvybēs.** Lietuvi! tu esi vergijos, baudžiavos, nelaisvēs priešas! Gelbēk tad tēvynę savo skatiku nuo amžinos gēdos.

Apie tēvynēs tikrus vargus pakalbēsime tuomet, kad atsilankysime pas jus, broliai lietuviai! Esame tikri, kad lietuviai, sužinoję tikrus Lietuvos vargus, mes šalin visas bergždžias kalbas, kurios juk nepapenēs alkanų Lietuvos žmonių, ir nustos išsikalbinēję. nes visiems jau paaiškējo, kiek Lietuva reikalauja pagelbos. Visi žino, kad Centraliniame Vilniaus Komitete darbuojasi visokių pažiūrų žmonēs, metę šalin ginčus ir fanaberijas. To komiteto neturi teisēs niekas nepripažinti, jeigu nenori kvailais palaikyti savo partijos žmonių, kurie ten darbuojasi.

Delegatams bevieš'nt Lietuvoje paaiškējo, kad jų visų pasitikima Amerikos lietuvių gerumu.

Rusijos, Lietuvos, Italijos, Šveicarijos lietuviai mano, kad mes metę į šalį bergždžius ginčus, įstengsime surinkti ne keletą desētkų tūkstančių, bet milijonus tēvynēs gelbējimui nuo bado ir išgavimui Lietuvai liuosybēs.

Tautos Fondas, gavęs šiek tiek žinių iš delegatų apie Vilniaus ir Kauno miestų reikalus pasiskubino pranešti visuomenei, kad Lietuvos laisvēs išgavimui ir bado prašalinimui reikalinga nors 144.000 metams. Įvyko didelē klaida. Mes tik rašēme, kad minēti miestai negavę nors $8.000 į mēnesį negalēs pradēti šįmet mokslo metų, ir turēs išvaikyti vaikus-našlaičius iš prieglaudų. **Mūsų laiškuose nebuvo nič-nieko sakyta apie žmonių-vargšų šelpimą, kurių lengvai galima priskaityti šimtus tūkstančių. Kad visiems beturčiams užtektinai duonos pagaminti, reikalingi milijonai dolerių. Neužmirškime, kad ketvirta dalis Lietuvos gyventojų** visai išardyta. Likusieji kenčia didelius nedateklius. Galima tvirtinti, kad pagelbos reikalauja visi Lietuvos gyventojai, nes begalinēs rekvizicijos parbloškē žmones nuo kojų. Kad kuodidžiausią pašalpą surinkus, delegatai sumanē atsišaukti į kiekvieną mylintį tēvynę lietuvį ir lietuvaitę Amerikoje, meldžiant jų aukauti tēvynēs gelbējimui paskirtą sumą pinigų per mēnesį. Galima pradēti po penktuką per savaitę, bei 25c. per mēnesį ir daugiau. Taip daro visi Amerikos žydai. Pas juos renkama pinigai nuo kiek vienos šeimynos kas savaitē. Vieni iš jų moka po 50c. į mēnesį, kiti po $1.00 ir tt.

Prie tų nuolatinių aukų mus verčia ir-gi patsai gyvenimas. Delegatų sumanyta įvesti panašių aukų knygas, kuriosna bus surašyti vardai tų, kurie aukaus pagal savo išgalēs mēnesinę Tēvynēs gelbējimui mokesnį. Ta knyga su visais vardais pasiliks po karēs Vilniaus lietuvių muzejuje, kad būsimos Lietuvos kartos žinotų tų prakilnių lietuvių vardus, kurie gelbējo varge ir nelaimēje tēvynę. Sukruskime, Amerikos lietuviai ir prisidēkime visi prie gelbējimo tēvynēs! Dievas paskaitys jūsų dovanas ir milaširdingus darbus, o Lietuva su pasididžiavimu amžinai minēs jūsų vardus.

KUN. DR. V. BARTUŠKA.
DR. J. BIELSKIS.

Reikalaujų dviejų merginų mokytojų, kurios galētų mokyti gerai angliškai ir lietuviškai.

Meldžiu atsišaukti prie
Kun. J. Lietuvnikas,
308 N. Paca St.,
Baltimore, Md.

Smugis Rumunijai.

Vokiečiai ir bulgarai suplenavo didį smūgį užduoti visai Rumunijai.

Kai didžiosios Rumunijos jēgos pradējo grūstis į Transylvaniją ir pradējo imti miestus vieną po kitam, tai bulgarai ir vokiečiai sumanē smogti į Rumuniją pietų fronte. Ir tą padarē toj vietoj, kuri yra arčiausia Rumunijos sostinēs Bucharesto. Tai užpuolē tvirtovę Turtukai, kuri yra prie Dunojaus ir tik už 37 mylių nuo Bucharesto.

Teutonai ir bulgarai atsigabeno didelių armotų ir tuoj sudaužē Turtukai tvirtovēs plieno ir cemento fortus. Tą padarē vokiečiai su tokiuo pat greitumu, kaip jie kad ardē Belgijos, Francijos, Rusijos tvirtovēs, nes nēra tvirtovēs, kuri galētų atsilaikyti prieš vokiečių krupines armotas.

Teutonai ir bulgarai suardę Turtukai fortus padarē ataką ir paēmē miestą ir tvirtovę. Teko nelaisvēn 20.000 su viršum rumunų kareivių ir tame skaičiuje du generolu ir 400 oficierių. Teko daug grobio. Teko Rumunijos priešams 100 armotų.

Dabar vokiečiams ir bulgarams atdaras kelias į Bucharestą, nes kitos tvirtovēs nēra, o visos apielinkēs iki Bucharesto yra lygios, be jokių kalnų, be didelių upių.

Be jokio lūkuriavimo bulgarai ir vokiečiai ūžtelējo lyguma linkui Rumunijos sostinēs. Jie eina palei geležinkelį, kurs veda nuo Turtukai į Bucharestą. Galima tikētis, kad d'ena po dienai Bucharestas bus vokiečių ir bulgarų rankose. Tai bus didžiai rumunų dvasią nupuldantis atsitikimas.

Mat teutonai nepaisē, kad rumunai žengē pirmyn Transilvanijoj, nesirūpino ten jiems pastoti kelią, nužiūrējo opiausią Rumunijos vietą ir trenkē ton iš visų jēgų.

ŽENGIA PIRMYN TRANSILVANIJOJ.

Tuo tarpu rumunai žengia pirmyn Transylvanijoj. Nežinia į vakarus, gal dar nepajuto, koks jiems pavojus iš pietų. Transylvanijoj Rumunai užēmē Gyergo-Ditro-Orsovo tarpkalnį. Čia rumunams teko septyni kulkosvaidžiai ir daug valgomųjų daiktų sandēlių. Vienoj vietoj rumunai perējo Transylvaniją ir jau įsibriovē į Vengriją. Į pietų-vakarus nuo Dorna Watra rumunai užēmē augštumas. Austrai pasitraukē ant augštumų į vakarus nuo Olah Toplitza.

UŽPULDINĒJA IŠ ORO.

Rumunijos miestus teutonai ēmē atakuoti iš oro. Jau daug bombų iš padangių yra nukritę į Bucharestą. Tai rumunai šaukia, kad reikia atsikeršyti, nors ant bulgarų, austrų ir vokiečių, kurie yra Rumunijoj.

RUSAI TALKON.

Didelēs rusų jēgos jau susijungē su rumunais. Rusai skubējosi į pietinį Rumunijos frontą, kad apginti jį nuo bulgarų. Turbūt jau daug rusų yra ir Buchareste, kad ginti sostinę nuo atūžiančių bulgarų ir vokiečių. Vokiečiai skelbia, jog stiprios rusų jēgos antpuldinējo Dobrich, bet buvę atmušti. Tas miestas buvo piet-rytinēj Rumunijoj ir nesenai jį bulgarai buvo užēmę.

UŽKAUKAZYJE.

Turkiškoj Armenijoj rusai turējo laimējimų. Ognott apskrityje nežiūrint į turkų atkaklius pasipriešinimus, rusai išmušē juos iš keleto pozicijų ir paurējo atgal. Prie Eufrato upēs turkai darē atakas, bet buvo atmušti.

Patekusieji turkai į nelaisvę pasakoja, jog Ognott apskrityje turkai turējo didelių nuostolių. 30-tos divizijos komendantas užmuštas. Faik Pasha, vadas antro korpuso buvo užmuštas, 12-tos divizijos vadas esąs sužeistas.

VAKARINIAME FRONTE.

Į pietus nuo Rygos rusai nušovē vokiečių aeroplaną ir jis nukrito rusų pusēje.

Į šiaurę nuo Dvinsko rusai perējo per Dauguvą ir paēmē keletą priešo pozicijų. Rusų aeroplanas bombardavo geležinkelio stotį ir Baranovičius. Į šiaurę nuo Haliez rusai veda mūšius su pasisekimu. Gen. Ščerbačev išmušē priešą iš keleto pozicijų, grūdo juos vakarop ir pasiekē upę Narojuvka, kuri įteka į Gnila Lipa. Per Gnila Lipa keletoj vietų rusai perējo.

Haliezo apygardoj rusai užēmē geležinkelį nuo paties Haliezo iki Semikovitze ir Vodiiki. Rusai bombarduoja dabar drūtvietes apie Halicz. Nuo bombų užsidegē miestas. Vokiečiai atkakliai laikosi.

Ketverge Haliezo apygardoj rusai paēmē 45 oficierius ir 5.000 kareivių į nelaisvę. Tarp tų buvo 22 vokiečių oficieriai ir 2,000 kareivių ir penki turkų oficieriai ir 685 kareiviai.

Vokiečiai skelbia, jog rusai darē nepasekmingas atakas į rytus ir į pietus nuo Brzezany.

VAKARINIAME FRONTE.

Anglai praneša, jog jų fronte pozraimų nesą šito tarpu. Savo artilerija jie išvaikē darbininkus, dirbančius drūtvietes ties Ginchy. Tarp Ancre ir Somme vokiečiai užvedē didelį bombardavimą.

Tarp Souchez ir La Bassee kanalo anglai nuolatai bombarduoja priešo pozicijas iš didelių armotų.

Vokiečiai darē atakas Leuze miškuose. Buvo ištikęs smarkus mūšis durtuvais. Galop vokiečiai bēgo atgal ir palikę anglams 2 oficierių ir 17 kareivių nelaisvēje.

Francūzai į rytus nuo Deniecourt pasivarē pirmyn ir paēmē 50 vokiečių nelaisvēn.

Ties Meuse upe francūzai paēmē 280 kareivių ir 6 oficierius.

TIKISI LAIMĒTI.

Francūzai tikisi ūmu laiku paimti Combles ir Chaulnes. Tos pozicijos yra tai svarbiausios Somm fronte. Vokiečiai tose apielinkēse su didžiu atkaklumu gina kiekvieną žemēs sprindį.

Lietuvos stovis Didžiosios Karės metu.

Atkreipiame domą gerb. skaitytojų į šitą svarbų straipsnį, kurį perspausdiname iš Vilniaus Kalendoriaus "Vilniaus Aidas" 1916 m. Tą kalendorių mūsų delegatams pasisekė su dideliu vargu atsigabenti Amerikon. Žinios čion paduodamos yra tikriausios. Vos ja išsiuntė 20 gabių inteligentų, kurie perėjo skersai ir išilgai visą Lietuvą, surašinėdami visus nuostolius, kuriuos yra padarius karė. Ką jie sužinojo, tas viskas yra sutraukta į krūvą ir surašyta šiame straipsnyje.

"Darb." Red.

(Tąsa)

VII.

Maisto klausimas.

Nežiūrint tečiau ir tų didžiausių derliaus nuostolių ir jų nenormalaus nuvalymo, Lietuvoje duonos užtektų, jei įvyktų normalinės maino ir javų prekybos sąlygos. Javų prekybos monopolija priklauso tuo tarpu administracijai, kuri juos suima paskirtomis kainomis, būtent: rugių centneriui (3 pūd.) 6 markės, kviečių 7 markės. Del to nevienodos ir nepastovios yra ūkio produktų kainos ir kuomet jų vietomis yra perteklius, kitur didelis trūkumas ir nepaprastas brangumas. Taip spalių mėn. Šiaulių apsk. rugiams, avižoms mokama buvo 1 r. 05 kap., mėsai avienai 15 kap. sv., kiaulienai 10 k., lašiniams 1 r. sv., sviestui 75-80 k., žąsiai 2 r. — 2 r. 50 k., Alsėdžiuose (Telšių ap.) — kviečių pūdui — 3 rb., rugių 1 r. 20 k., Ūkm. ap. Kurkliuose rugiai 1 r. 50 k. — 2 rub. Suvalkų gub. derlingose vietose rugiams — 1 rub. pūd., Vilkaviškio apsk. 1 r. 30 — 1 r. 60 k., kviečiams 1 r. 70 — 2 r. 30 k., bulbių pūrui 1 r. — 1 r. 40 k. Tolyn gi nuo derlingųjų vietų ir arčiau miestų kainos dar aukščiau kįla. Rumsiškyje, Janavoj rugių pūdui — 2 r. Žiežmariuose — 3½ rub., kviečių pūd. — 5½ rub., avižų — 4 rub., Alytuje rugių pūdui — 4 rub. Nesvietiškai aukštai iškilusios kainos del produktų stokos ir negalėjimo jų pristatyti Vilniaus mieste, kur rugienių miltų pūdui moka 5-7 rub., kvietinių gi 15 rub., duonos svaras 15-30 k. (dabar 11 k), mėsos 23-28 k. sv., sviesto 1 r. 60 — 2 r. sv., bulbių pūras 2½ rb.

Visur lygiai atjaučiama stoka ir kitų pirmosios reikmenės daiktų, kurių pristatymas ligi šiol visai nėra aprūpintas. Tai-gi, cukraus, druskos svarui moka 50-60 kap., zvakės 1½-2 rub. svaras, muilo sv. 1 rub., žibalo 70 kap., kaliošams 10-12 rub., batams 25 rub., pusbačiai pamušti — 6 rub., bet ir tų daiktų, ypač žibalo, odos, žvakių visai stingama. Tų dalykų kainos galima sakyti, nusistačiusios visur vienodai, kadangi jų vienodai visur ir stingama. Skirtumas tik toks, kad kai kurių daiktų, kaip druskos, cukraus vietomis suteikia administracija gana prieinamomis kainomis (druska 10 k. sv., cukraus 19 k.), bet tokių vietų kolei kas labai mažai yra ir į jas žmonės traukia iš tolimiausių kraštų, 10-15 suviršum mylių tolumo, pav. druskos į Vilnių ateina nuo Švenčionių, Vydžių, Ašmenos, į Šiaulius — nuo Žagarės, Kupiškio, Panevėžio; delto ir atvežamųjų prekių negali užtekti tiekai žmonių, ir jiems tenka po 7-8 dienas laukti, kad išgavus kokią 10 svarų druskos. Vilniuje gi, ligi įvestos buvo (1|XII) "duonos kortelės," žmonės stovėdavo prie kepyklų nuo 12 val. nakties ligi 8 v. ryto, kad nusipirkus po vieną kitą svarą duonos.

Maisto klausimas tokiu būdu opiausias yra miesto žmonėms, ypač bėdniesiems jų sluogsniams, kaip antai, darbininkams, amatninkams, padieniams, toliau, tiems sodžiaus gyventojams, kurie neturi savo žemės sklypo ir kitokiu būdu duoną pelnyjasi, eidami bernais, kumečiais, padieniais ir šiaip prie visokių darbo ir pagaliaus — nukentėjusiems del karės ūkininkams-padegėliams, kurių gyvenimo vietoje stovėjo pozicijos.

Sustojus pramonei ir prekybai, didžiuma jų veikėjų ir tarnautojų liko be darbo ir ištisi beveik metai, kaip nebeturi pastovaus, kiti gi ir jokio darbo. Tokių stambiosios pramonės darbininkų Kauno gub. skaitoma 5764 žm., Vilniaus — 10.410, Suvalkų — 1115. Dvigubai gi tiek, jei nedaugiau dar dirbo jų smulkioje pramonėje, kuri, pav. Kauno gub., priskaito 2014 dirbtuvių su 4593 darbininkais ir dar apie 30 tūkst. įvairių amatninkų.

Dar didesnis skaičius bus žmonių, kurie užsiima prekyba, įvairių miesto tarnautojų, raštininkų, kontorų valdininkų, kurių ir-gi mažai kas beturi savo paprastojo darbo. Jų visų padėjimas dar tuo yra pasunkėjęs, kad miesto buitis daugiau, kaip dvigubai pabrangusi.

Tas pats nedarbas lygiai skaudžiai atsiliepia ir ant sodžiaus bežemių ir mažažemių (turinčių mažiau 3 deš. žemės), kurių Lietuvoje skaitoma apie 40 su viršum nuoš. Pavyzdžiui paėmę smulkiau ištirtąją Joniškio parapiją (Šiaulių ap.), kuri ekonomijos žvilgsniu užima vieną pirmųjų vietų, rasime iš viso 9508 žmonių skaičiaus bežemių 4555, mažiau 4 deš. turinčių 1253, kumiečių 617, tai-gi apie 60 nuoš. nepasiturinčių žmonių. Ūkio darbams, ypač žiemos metu, jie dabar mažai bereikalingi, bet ir toliau ūkininkai, stigdami duonos ir arklių, visur mažina darbininkų skaičių, nekalbant jau apie dvarus, kurių ūkis visiškai išardytas, patys gi savininkai didžiumoje iš-

negavo prideramos jiems algos ir ordinarijos, vokiečių gi tvarkomuose dvaruose jų atlyginimas dar nėra visai nusistatęs ir galima sakyti sporadiškas.

Bėdinųjų tarpe dar išsiskiria savo kritišku padėjimu kareivių šeimynos, ypač su vaikais ir be darbininkų vyrų. Jų kiekvienoje parapijoje yra po kelius šimtus (pav. Joniškyje jų skaitoma ligi 600). Pirmiau joms pašalpos buvo valdžios duodamos per valsčius, dabar gi tų pinigų nebesant, jos visai liko be organizuotos pašalpos.

Pagaliaus, netrūkus, už mėnesio kito pradės stigti maisto ir tie ūkininkai, kurie gyvena buvusiųjų karės frontų ruožų. Daugelis jų, kaip matėme, visai mažai begavo paimti javų. Buvo vietų (pav. Mariampolės-Kalvarijos frontu), kur nebuvo net pasėtas vasarojus ir pasodinta bulbės. Tas pat buvo ir su žemkenčių javų apsėjimu. Sodiečiai juos šiaip taip apsėjo su kai-kuriomis išimtimis, nors ir blogiau, nes tekdavo naktimis sėti, neįdirbtoje žemėje, ir be gero įtręšimo; dvarai gi didžiumoje tik pusiau įsėjo, vietomis gi ir mažiau. Neapsėtų valstiečių laukų yra apie Skapiškį, Salas; perpus nesėta apie Maišiagalą, Paberžę, Ūkmergę, Vievį, Trakus, Garlevą, Pažerius, Veiverius, Marijampolę, viena trečdalis nesėta Keturvalakyje ir tt.

Daug plačiau ir daugiau, žinoma, stigs ateinančiams metams sėklos vasarojui apsėti, lygiai kaip ir arklių, galvijų, mėšlo, padargų ir tt., nes ir likusiųjų gyvulių žmonės be pašaro negalės per žiemą išlaikyti.

Šių dienų maisto reikalams sutvarkyti, kur yra civilinė valdžia, Suvalkijoje ir už Dubysos ir Ventos, taip-pat ir miestuose, įvedama "duonos kortelės" ir nustatoma jos vartojimas (½ svaro žmogui). Tik reikia pripažinti, kad ta duonos norma Lietuvos krašto žmonėms nesutinka su jų maitinimosi sąlygomis ir neužtenkama jų alkiui pasotinti, nes jie, nevartodami prie valgio konservų, daržovių, minta daugiausio duona, suvartodami jos vidutiniškai nemažiau, kaip 2 svaru per dieną.

VIII.

Pabėgėliai.

Nukentėjusiųjų del karės skaičiuje skyrium dar tenka paminėti žmonių grupa, kurie primta vadinti karės pabėgėliais, nes jie daugiausia patyrę yra vargo, bado ir nuostolių. Besitraukiant rusų kariuomenei, buvo paskelbta žmonėms įsakymai traukties iš savo vietų tolyn, į paskirtus pagal valsčių punktus. Ta priverstinoji evakuacija buvo tiksliau įvykdinta Ūkmergės apskrityje ir Suvalkų gub., pradedant nuo Igliaukos ligi Panemunio į šiaurę ir rytus, iš kurio rajono Vilniaus gub., Užnemunyje, buvo susirinkę tų priverstinųjų pabėgėlių ligi 40-50 tūkst. Ankščiau kiek išgabenti iš Lietuvos visi gyventojai žydai. Pagaliaus dar yra rūšis ištremtųjų už bausmę: pav. Kužių miestelio gyventojai, įtarti kad jie davę žinias vokiečių kariuomenei, buvo visi suimti ir pasodinti kalėjiman, kur del epidemijų 11 jų mirė, kiti gi po kelių mėnesių kalėjimo paleisti; iš Šaukėnų apylinkės vieno sodžiaus 12 gyventojų kartu su kleriku ištremti Prūsuosna už bausmę ir tt.

Valstiečių pabėgėlių dauguma, kas galėjo, grįžo atgal, kiti gi, pakliūvę evakuacijos bangon, nuplaukė su ja net ligi Uralo kalnų. Tokiu būdu, pavyzdžiui, vienas Liet. Komiteto mait. punktas su 2 tūkstantimis globiamųjų pabėgėlių iš Sudervos turėjo persikelti toliau į Benicą, kuri dar ir dabar randasi už fronto linijos. Nepaprastai didelį pabėgėlių nuošimtį duoda dvarininkai ir rusų kolonistai, kurių nėra ant vietos gal 60-70 nuoš.; daugiau kiek liko dvarininkų Žemaičiuose (apie 60 nuoš.), visai mažai Ukmergės, Šiaulių apskr. ir Suvalkų gub. (15-30 nuoš.); pav. Ūkm. ap. 9 valsčių rajone (Debeikių, Anykščių, Leliūnų, Utenos, Kurklių, Skiemonių, Aluntos, Kavarsko ir Balnikų) jų tėra likę 10 nuoš. Visi, kas buvo pasišalinę, didžiai nukentėjo, nes rado išgrobstytą mantą, nenuvalytus, išniokotus ar kitų nuplautus laukus. Negrįžusiųjų gi pabėgėlių laukai tuo tarpu paimti globon vokiečių administracijos.

Del tų bėgimų, evakuacijos ir mobilizacijų nemažai pasigendama ant vietų ir šiaip šviesuomenės, ypač mokytojų ir daktarų. Pastarųjų dabar bėra po 2-3 visam apskrityje. Del to ypač sunku buvo žmonėms pergyventi epidemijų laikas, kurios apnykusios buvo juos vasaros pabaigoje. Platinosi daugiausia krauvinoji, difteritas, skarlatina, tyfus ir net cholera ir tose, būtent, vietose, kur žmonės nuvarginti buvo visokiais išvarinėjimais, priversti buvo gyventi be valgio, viralo ir be pastogės lietaus darganoje. Pav., Sasnavoje, Punske ir kitur buvo laikai, kad laidojo kas dieną po 3-5 numirėlius. Choleros apsireiškimai užregistruota buvo apie Marijampolę, Garlevą, Žiežmarius ir pačiam Vilniuje. Dar ir dabar nevisai apstojusios ligos Ūkmergės, Vilniaus ir Trakų apskrityje; pav. Trakų, Rumšiškės, Žiežmarių apylinkėse — tai pasekmės badavimo ir druskos stokos, kurios žmonės kitur po kelius mėnesius nemato.

Gk.

Mokytojų sumažėjimas skaudžiai atsiliepė į mokymo reikalus. Del tos priežasties daugelis mokyklų stovi uždarytos. Kita priežastis, kadel mokyklos apmirusios — stoka lėšų. Kol Liet. Komitetas gaudavo paramos iš šalies, tai šelpdavo ir mokslo įstaigas savo darbavimos ribose. Norėdama papildyti mokytojų stiglių,

lui mokytojų kursus Vilniuje, ant greitųjų pririnkusi bernaičių ir mergaičių, kurie išėję bent kelias vidurines mokyklos klases. Šiek-tiek pamokę, kursai išleido apie 30 žmonių. Bet tai lašas jūroje. Todel sodiečiai patys kaip įmanydami verčiasi, patys steigia mokyklas ir samdo mokytojus kur sugriebdami kokį inteligentą, vidurinės mokyklos mokinį arba, pagaliaus, šiaip jau šviesesnį žmogų. Tokiu būdu dar lapkričio mėnesiu Šiaulių apygardoje įsisteigė apie 50 mokyklų. Trakų apskrityje inteligentai, beveik vieni kunigai, ėmėsi ypač uoliai rūpinties švietimo reikalais, pradėję tiesti visą tinklą mokyklų Panemunės pakrantėmis. Kai-kuriose vietose, pav. Suvalkų gubernijoje, kur vietos žmonės nepasirūpino įsteigti mokyklų ar neišgalėjo, jas įsteigė vokiečiai, pastatę savo mokytojus. Tačiau įsteigtos mokyklos randasi sunkiame padėjime: viena, vietos žmonės dauguma nesigali apmokėti mokytojų, antra, stinga mokslo vadovėlių ant vietos ir jų sunku parsigabenti iš didesnių miestų.

Ypač verksmingame padėjime yra biednuomenės vaikai. Tėvai neturi kuo jų maitinti ir apvilkti, todel negali leisti jų lankyti mokyklų. Tose vietose, kur Liet. Komiteto skyriai šiek-tiek turi užsilikusių lėšų, tai steigia parapijose ir miesteliuose prieglaudų vaikams, maitina juos ir apdengia. Bet netrūkus turės paleisti tas prieglaudas, jeigu Liet. Komitetas negaus pagalbos iš šalies.

Be mažųjų mokyklų, rados ir vidurinių. Taip antai Vilniuje įsisteigė "Ryto" draugijos vardu mišrios gimnazijos kursai bernaičiams ir mergaitėms, p. Paknio bugalterijos kursai (ir-gi Vilniuje), Šiauliuose ir Panevėžyje ir-gi tolygios gimnazijos kurso pamokos, steigiamos tokios pat vidurinės mokyklos Kaune, Telšiuose ir Ūkmergėje. Ar galės jos ilgai gyvuoti sunku pasakyti. Kol kas jas steigia vietos gyventojai, šiek-tiek padeda Liet. Komiteto skyriai. Bet ir vidurinėse mokyklose bėda su vadovėliais. Eidama šivetimo reikalams pagalbon, Liet. Mokslo Draugija yra jau išleidusi kelius vadovėlius, leidžia jų ir daugiau, bet tuo tarpu visur jų stinga.

Vs.

Kun. Dr. V. Bartuška.

Del Lietuvos neprigulmybės.

(Tąsa)

Visiems yra žinoma, kad keturių metų seime, kalbama apie norus liuosos didžios kunigaikštijos Lietuvos, ir kad tas seimas panorėjo panaikinti Lietuvos nepriklausomybę. Tuomet Lietuvos senatoriai ir vyskupas Massalskis, kad apginti tėvynės liuosybę, prisidėjo prie garsios Targovitzos Gardine. Žlugus Lenkijai o podraug ir Lietuvai, Lietuvos neprigulmybės klausimas nežlugo. Memuoruose Mikolo Oginskio (Vol. III, 67-70, 82-112 ir Grabiensko p. 435) skaitome kad Aleksandras I žadėjo Mikolui Oginskiui, nors ir neištesėjo, sutverti neprigulmingą Lietuvos kunigaikštiją iš 8 gubernijų Lietuvos, Ukrainos ir kur turėjo viešpatauti jo sesuo Katarina. Lietuvių seimas Vilniuje 1905 reikalavo, kas teisybė, ten autonomijos Lietuvai, bet įsitikrino vėliau kad rusai žino kaip siaurinti ir visai atimti iškovotas liuosybes. Iš to visko kas iki šioliai pasakyta, matyti, kad politikinės Lietuvos nepriklausomybės obalsiai vaizdžiai kartojosi amžiams bėgant. Lygiomis teisėmis susijungus dvi tauti, gynė savo neprigulmybę. Kuomet Jonas Kazimierietis viešpatavo Lenkijoje, Lietuva atsisakė priimti lenkų pinigus. Lietuvos kancleris Pacas ir Mykolas Korybutas reikalavo kad kas trečias seimas būtų Gardine. Kuomet lenkai su tuom nesutikę, sušaukė seimą Waršavon, lietuviai susirinko Gardine ir tik po mėnesio derybų sutiko važiuoti Varšavon su išlyga, kad tas seimas turės Gardijiškio seimo vardą ir kad lietuvis bus jo prezidentas (Andrius Gelgauda (Morav. ski t. IV p. 91) Lietuvos kunigija ilgus amžius priešinosi visiems lenkų pasikesinimams siaurinant lietuvių teises. Senovės lietuvių šeimynos narys vyskupas Sapieha (1666-1672) priešinosi atsiųstiems iš Lenkijos kunigams, kurie norėjo užimt vietas Lietuvoj. Nereikia užmiršti kad lietuvių kalba skambėjo Vilniaus bažnyčiose net iki 1725 m. Tais metais uždraudė vyskupas Pancežynskis. Taip maž-daug išrodė Lietuvos nepriklausomybės klausimas istorijos žvilgsniu. Matėme, kad jie jos amžių bėgyje niekados neišsižadėjo.

Dirstelkime į dabartį. Atsitraukdamas rusas iš Lietuvos liepė deginti sodžius ir vertė žmones bėgti Rusijos gilumon. Rusų valdžios norėta nubugdėti lietuvius Sibyriun, iš kurio jie niekados negalėtų gryžti savo tėvynėn. Po karės rusų manyta atsiųsti Lietuvon burliokų gaujas ir sykį ant visados išrišti lietuvių klausimą. Tik apveizda nepavelino išpildyti tų pragariškų rusų valdžios sumanymų. Atėjo mūsų tėvynėn nauji svečiai. Iš savo gudrumo jie da nesakė ką maną daryti iš Lietuvos. Žinomas daiktas kad tas šiuom laiku nepatogu. Vokiečiai mūsų tėvynėje nieko nekalba, bet vien tik dirba. O dirba, kad sumažinus Lietuvos turtus: girių kirtimas, fabrikų panaikinimas, mašinų Vokietijon išvežimas, paėmimas prekybos savo rankosna — tai vis sumaningi gaspadoriavimo apsireiškimai, kad šaliai mirtį pagaminti. Tai vis gudriai sugalvoti plenai, atsižvelgiant busimu laiku. Tų laikų, kuomet Lietuvai gal pasirodys ant morizonto skaisti liuosybės žvaigždė, ir kuomet

nius žingsnius daryti. Tie tolimi liuosybės laikai, didės Europos karės pasekme, bus idealizmo ir meilės laikai. Bet kas iš to, jeigu jaunavedžiai karštos meilės pagauti turi badu dvėsti, neturėdami iš kur gauti maisto savo gyvybės palaikymui? Lietuva liuosybę ingijus meilės apimta negalės juk ilgai padangėmis skrajoti. Reiks jai nutūpti ant žemės, ir medegiškus tautos reikalus tvarkyti: reikės namui rakandus nusipirkti, reikės ūkę užvesti, mašinų pagaminti, fabrikų pasistatyti ir daugel panašių dalykų. Iš kur-gi ims tą viską ką busima liuosa Lietuva. Ne iš kur kitur, kaip tik iš turtingo kaimyno, kuris mokės išnaudoti romantismo laiką kad gerokai pasipinigavus, ir gavus pelningų koncesijų. Taip man išrodo dabartinių Lietuvos užkariautojų plenai. Tie plenai taip logiški, taip naturališki, kad tauta ir nenorėdama turės su jais sutikti, jeigu nesugebės kitokių savo išganymui kelių surasti. Lietuvių dvasia nenustojo lygsvaros abelname Europos kataklisme. Jiji aiškiai praregėjo ir suprato savo tėvynės ateities kelius. Kelius visiškos neprigulmybės. Vilniaus ir Kauno gubernijų inteligentų ir liaudies suvažiavimai nemato kitokio Lietuvai išganymo, kaip tik įgijime visiškos neprigulmybės. Išleistos tų susirinkimų proklemacijos kalba apie ateities liuosybę. Tuose susirinkimuose dalyvauta visų Lietuvos partijų. Nesuradau Lietuvoje mąstančio žmogaus, kuris priešintūsi neprigulmingos Lietuvos idėjai. Galima suprasti koks buvo mano nusistebėjimas, perskaičius V. Kapsuko "Naujoje Gadynėje" teoretiškai — utopiškas haliucinacijas. Toje vaidentuvėj pasirodo Gabrių, Yčų — buržujų, social-patrijotų baisiausios šmėklos, kurios pasiėmusios liuosos Lietuvos vadžias į savo rankas kals nelaimingiems proletarams — bemoksliams retežius. Išgąstyda darbininkų (žinomas daiktas a la V. Kapsukas) armija purtosi kaip velnias kryžiaus, Lietuvos neprigulmybės obalsio.

Bet nėr ko bijoti! Liuosos Lietuvos gyvenimas eis evoliucijos keliu. Nejoks tironas nesugebės ypatingų retėžių nukalti, nes lietuvių dvasia gerai nuvokia kas tai yra prispaudimas. Mus amžiai pamokino, kaip neapkęsti vergijos. Juk da nepersenai nuslinko nuo Lietuvos padangės baudžiavos baisybės, kurių aidas das virpi lietuvių sąmonėje -atmintyje. Vergijos jungą nešusi visa tauta per ilgus amžius mokės, mūsų nuomone, liuosybę branginti ir visų klesų gerovę stumti pirmyn. Lai atsimena liuosybės priešai, kokios gerovės sulaukė išliuosuotos bulgarų, graikų, serbų, belgų tautos. Tegul prisižiūri dabartiniems bulgarų-belgų kultūros apsireiškimams mokslo-technikos, komunikacijos, pramonijos srytyse. Juk Belgija per 100 metų savo nacijonalės kultūros plėtojimo patapo penkta pagal turto pasaulio šalis. Aš ne kiek neabejoju kad liuosa Lietuva pataps Europos kultūros paveldėja. Liuosa Lietuva patobulins Europos kultūrą inešdama jau savo tautos žymės gerumą, širdingumą ir teisingumą. Kas studijavo istoriją, tai supranta kad kultūra prasidėjus Indijos šalyje keliavo pajurėmis iki neatkeliavo Vokietijon. Vokiečių kultūra-technikos-medžiagos — sauso proto ištobulinimas, jau atgyveno savo laikus. Pasaulio — kultūra-civilizacija eis tolyn niekeno nesulaikoma per Lietuvą į Rusiją. Nesulaikys jos ir p. V. Kapsukai, brutalės medegos garbintojai. Nepriglminga Lietuva yra istoriškas žmonijos procesas.

Skaitykite, platinkite "Darbininko" Leidinius.

Apšviestesnėsės tautos senai suprato spaudos galybę. Pamatė jos svarbą žmonės visų luomų, visų partijų, visų srovių, visų profesijų. Visokios partijos griebėsi spaudos praplatinimui savo idejų, priviliojimui sau šalininkų, suorganizavimui savo pasekėjų.

Spaudos svarbą suprato ir katalikai įvairių tautų. Popiežiai, vyskupai, kunigai ragina stiprinti, platinti katalikišką spaudą.

Mes lietuviai katalikai privalome kuogreičiausiai suprasti savo spaudos svarbą ir išplatinti ją kuodidžiausia.

Spauda yra tai knygos ir laikraščiai.

Didžios lietuvių minios neįstengia įkainuoti spaudos svarbą, neįstengia suprasti gilesnių raštų, nenori daug mokėti už knygas.

"Darbininkas" prisitaiko prie tų aplinkybių, nes leidžia **pigiausias, suprantamiausias, apie reikalingiausius darbininkams dalykus dailiausias knygeles.**

Rengkimės
prie
"Lietuvių Dienos"

Blaivininkai.

"Tautos Rytas" išeis rugsėjo mėnesį. Norintieji teužsisako.

PILNŲJŲ BLAIVININKŲ VALDYBOS ANTRAŠAI:

Pirmininkas: —
Kun. F. Kemėšis,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Dvasiškas vadovas: —
Kun. P. Saurusaitis,
45 Congress Ave.,
Waterbury, Conn.

Pirm. pagelbininkė: —
V. Liutkevičienė,
21 Acton St.,
Worcester, Mass.

1-as Raštininkas: —
J. M. Navickas,
La Salette Seminary,
Hartford, Conn.

2-as Raštininkas: —
P. J. Jakaitis,
Holy Cross College,
Worcester, Mass.

Iždininkas: —
J. Vaitkus,
19 Hanover St.,
Worcester, Mass.

Iždo globėjai: —
J. Bakšys,
St. Bernard's Seminary,
Rochester, N. Y.
Kun. J. J. Jakaitis,
41 Providence St.,
Worcester, Mass.
P. Stočkienė,
25 Suffield St.,
Worcester, Mass.

"Tautos Ryto" redaktorius: —
Kun. J. J. Jakaitis,
41 Providence St.,
Worcester, Mass.

L. D. S.

L. D. S. CENTRO VALDYBOS ANTRAŠAI.

Dvasiškas Direktorius:
Kun. F. Kemėšis,
50 W. Sixth St.,
So. Boston, Mass.

Pirmininkas:
Motiejus Žioba,
29 Webster St.,
Molden, Mass.

Vice-Pirmininkas:
J. B. Šaliunas,
866 Bank St.,
Waterbury, Conn.

Sekretorius:
J. E. Karosas,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Finansų Sekretorius:
A. F. Kneižis,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Iždininkas:
Mikolas Venis,
28 Story St.,
So. Boston, Mass.

Globėjai:
Jonas Petrauskas,
66 W. Fifth St.,
So. Boston, Mass.
Vincas Kudirka,
37 Franklin St.,
Norwood, Mass.
M. Abračinskas,
187 Ames St.,
Montello, Mass.

Literatiška Komisija:
Kun. F. Kemėšis,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Pranas Gudas,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
J. E. Karosas,
242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

CIGARETŲ KUPONAI.

Mes duodame **visokios vertės dovanas.** Atsišaukite ir pamatysite mūsų visokių įvairių daugiaus kaip 700 daiktų.

Saugokitės apgavikų, kurie nori gauti iš jūsų kuponus, mes esame oficiališkai įgalioti agentai visų didžiausių tabokos kompanijų.

BERNSTEN & SON
40 BEACH ST.,

Lietuvos Neprigulmybės Dekleracija

Kurią inteikė lietuvių delegatai 3-čiai Tautų Są-gos konferencijai Lausannoj, 1916.

Iš visų indo-europiškų tautų, kurios vadinasi baltiškomis ir kurios apsigyvenę Baltiko pakraščius, vien tik lietuviams tepavyko sudaryti galingą valstybę 13-tame amžiūje. Prie baltiškos šeimynos prigulėjo taip-pat senprūsiai, kurie gyveno į vakarus nuo lietuvių ir į pietus nuo mazuriškųjų ežerų. Jie žuvo besikaudami su kryžiokais ir jų kalba išnyko 17-tame amžiūje. Kita tuometinės baltiškos šeimynos šaka — latviai, buvo apgyvenę žemes į šiaurę nuo lietuvių, adbartinės Kurlandijos, Liflandijos ir Vitebsko gubernijas. Ji jau 13-tame amžiūje papuolė po kardininkais. Nežiūrint į tai užlaikė savo individualybę ir stengėsi išvystyti savo tautinę kultūrą ir vedė kultūringos tautos gyvenimą. Į pietus nuo dabartinės etnografiškos Lietuvos Gardino gubernijoj gyveno karinga lietuviška gentis — jatviagiai, kurie taip-pat žuvo ir ypač kovose su rusais ir lenkais. Išdalies jie žuvo nuo kardo išdalies išnyko slavų bangose.

Kaip viršuj sakyta, iš visų minėtų genčių tik lietuviams tebuvo pavykę sudaryti valstybę. Besigindami nuo totoriškų gaujų ir nuo rusų ir lenkų, užvaldė jie daug slaviškų žemių. Užėmė taip-pat baltrusius ir rutenie-čių žemes. Nors Lietuva buvo labai galinga, nes ji tęsės nuo Baltijos iki Juodųjų jurių, likosi, vienok, jos dalis valdžioj vokiečių ordeno. Šie pastojo prūsų valstybės pavaldiniais ir gyveno abipusiai Nemuno iki pat jo galo. Nors jie savo papročius ir kalbą išlaikė, bet jie neparodė daug pasipriešinimo prieš germanizaciją.

Lietuva vedė nuolatines kares su abiem vokiečių ordenais, kurie po priedanga krikščionybės platinimo stengėsi ją pajungti pa savo valdžia. 14-tame amžiūje priėmė ji katalikišką tikėjimą nuo lenkų, kurie jos Didžiam Kunigaikščiui pasiūlė savo karalaitės ranką ir karaliaus vainiką. Bet Jagaila, kurs tokiuo būdu lenkų karalium patapo, prižadėjo sulieti Letuvą su Lenkija. Tuo tarpu artimesni ryšiai tarp abiejų šalių ėmė mažėti, taip kad tai buvo tik asmenų sujungimas ir tas taip-pat neilgai tetvėrė.

Tuo laiku iškilo Didžioji Kunigaikštystė Maskvos ir stojo Lietuvai pavojumi, nes Lietuva valdė didelę rutenie čių dalį ir todel ji turėjo dabar dažnai vesti karę su Maskva. Kai galop Lietuva 16-tame amžiūje turėjo susiremti su sustiprėjusiomis Maskvos spėkomis, idant apginti igaunių žemes, tai lenkai pasinaudojo ta proga priversti Lietuvą padaryti jai netinkamą uniją. Nežiūrint pasipriešinimų lietuvių didikų: kunigaikščių Radivilo, Chodkevičiaus, Valavičiaus ir kitų buvo sudaryta parlamentarinė unija lietuvių su lenkais Liubline 1569 m. Nuo to laiko abi šalys turėjo vieną valdovą ir vieną abelną įstatymdavystę. Pasiliko, vienok, abiejų šalių vardai, savi įstatymai, sava valdžia, savas teismas, savi finansai ir sava kariuomenė. Tuo tarpu pavyko lenkams įstatimdavystėje ingauti didžiumą ivetų, kuomet jie spėka sumažino lietuvių atstovų ir senatorių skaičių. Tuo laiku prasidėjo platinties reformacija katalikiškoje Lietuvoje. Iš kovos tarp katalikų ir protestantų išdygo tikybinė literatūra lietuvių kalboje. Abi besiprovojančios pusės turėjo savo eilėse žymius asmenis-protestonai kunigaikštį Radvilą, o katalikai kunigaikštį Giedraitį.

Nežiūrint į uniją su lenkais pavojus iš maskolių pusės Lietuvai neišnyko ir grumojo lietuvių tautos gyvenimui ir dvasiškam plėtojimuisi. Nebuvo daug rašytojų, kaip va Konstantinas Širvydas S. J., kurie gaivintų savo raštais tautinę dvasią.

Tas žemas lietuvių tautos dvasiškas stovis tęsėsi iki pabaigos 18-to amžiaus. Tuo laiku pasirodė raštai prūsų lietuvių poeto Kristijono Duonelaičio, kurs didžiu talentu lietuvių ūkininkų gyvenimą išdėstė.

Tuo tarpu prisiartino lietuvių ir lenkų padalinimas. Mūsų tėvynė išdalies pakliuvo po rusų, išdalies po vokiečiu.

Romantiškoji literatūra, kuri globojama Vilniaus universiteto plėtėsi lietuviškoje dvasioje, nežiūrint į lenkišką kalbą, kurioj veikalai buvo pagaminti, priminė garbingą lietuvių praeitį ir sukėlė lietuviuose tėvynės meilę. Poetas, kaip Miekevičius, rašytojas, kaip Kraševskis, istorikas, kaip Narbutas, idealizavo senovės Lietuvą ir kėlė tėvynės meilę.

Tuo pat laiku, kaip lietuvių rašytojai puošė lenkų literatūrą, ėmė atsirasti rašytojų, kurie gamino veikalus lietuvių kalboje. Buvusieji studentai Vilniaus universiteto, kaip va Simanas Daukantas ir vyskupas Valančius, vyskupas Baronas ir daug kitų pagamino mokslišku, literatūriškų ir politiškų veikalų lietuvių kalboje.

Taip besiplėtojant lietuvių kultūrai, Rusijos valdžia visu uolumu ėmėsi visokiais gyvenime žinomais būdais rusinti visą ašlį. Ji uždarė Vilniaus universitetą, vertė katalikus į pravoslaviją, atiminėjo jų bažnyčias ir darė iš jų cerkves, apvaginėjo bažnyčių ir vienuolynų turtus, panaikino lietuvių statutą, kuriuo lietuviai naudojosi per keletą šimtmečių, įvedė rusišką kodeką, prasidėjo teismai rusiškais būdais, o teisėjais ir valdininkais pastatė žmones, atgabentus iš gilumos Rusijos.

1863 m. prasidėjo lenkų maištas, kuriame dalyvavo Lietuvos didikai, bajorai ir dalis liaudies. Tą sekė vien visokiariopi prispaudimai: dvarus užgrobė valdžia, katalikų bažnyčia tapo persekiojama, Lietuvą užleido visokiais valdininkais ir mažai civilizuotais kolonistais, rusų kalba įvesta į visas mokyklas, gimtoji kalba užginta ir t.t. Bet aršiausias apsunkinimas įvyko 1865 m., kuomet lietuvių spauda buvo uždrausta ir įvesta įstatymas, draudžiantis skaityti lietuvių kalboje knygas, neišskiriant nei maldaknygių.

Viešasis ir privatiškasis gyvenimas, kurs Lietuvoj po rusų buvo uždraustas, ėmė apsireikšti prūsų Lietuvoje: tikybinės knygos lygiai ir laikraščiai buvo spauzdinami Tilžėj. Paskui jie tūkstančiais ekzempliorių buvo gabenami Didžiojon Lietuvon ir paskleidžiami tarp žmonių. Kovoje su kontrabanda rusų valdžia griebėsi žiauriausių priemonių: sodino kalėjiman, siuntė Siberijon. Elgėsi taip ne vien su tais, kurie kontrabanda užsiėmė, bet ir su tais, kurie nuo jų knygas gaudavo. Kuomet galop taip gabenama literatūra vis labiau platinosi, tai Rusijos valdžia išvydo, jog šitoji kova vedama veltui ir todel sugrąžino spaudą.

Lietuvių spaudos persekiojimo laikais Rusijos vaidžia visokiais būdais stengėsi sustiprinti savo intekmę, ji įvairiais būdais viliojo iš katalikystės į pravoslaviją, vertė katalikus mokinius mokyklose rusiškai melstis, ir taip buvo daroma kaip pradinėse, taip ir vidurinėse mokyklose. Šimtai mokinių per tai neingydavo apšvietimo.

Be to Rusijos valdžia apsunkino katalikams žemės ingijimą ir galop visai uždraudė. Tuomet taip-pat išsiaiškinama didis lietuvių keliavimas Amerikon.

Nepaisant visų viršminėtų priespaudų ir persekiojimų lietuvių tautinė sąmonė vis kilo. Ir kuomet po nelaimingos karės su Japonija kilo revoliucija, tai lietuviai joje ir-gi dalyvavo.

Visos lietuvių tautos klesos ir visos partijos buvo susijungę padaryti priespaudai galą. Todel 1905 m. Vilniun suvažiavo apie 2.000 ypatų ir vienbalsiai nutarė pareikalauti iš Rusijos valdžios autonomijos Lietuvai. Žinoma šisai reikalavimas nebuvo išpildytas. Vienok tėmytinas buvo Lietuvoje palengvinimas. Išgauta daugiau tikybinės laisvės, pasirodė visokių laikraščių, išdygo daug organizacijų su ekonominiais ir švietimo tikslais, lietuvių kalba buvo įleista į pradines ir vidurines mokyklas. Bet vos spėjo Rusijoj užviešpatauti taika, kaip Rusijos valdžia išnaujo griebėsi prispaudimo priemonių. Rinkimo teisės buvo permainytos, taip kad lietuvių gyventojai skaičiuje 3.000.000 tik tiek atstovų tegalėjo išsirinkti kiek 200.000 rusų valdininkų ir kolonistų.

Tokiame tai stovyje buvo Lietuva, kuomet ištiko dabartinė karė ir ji stojo pirmutiniu lauku kruvinų susirėmimų. Toje milžiinškoje kovoje Lietuva turi nelaimę savo sūnus matyti priešginingose kariuomenėse: brolis brolį turėjo žudyti, Prūsijos lietuvis turėjo kovoti prieš Rusijos lietuvį. Jie turėjo terioti net savo prabočių šalį, kuri kaip vieniems, taip ir kitiems brangi yra. Pabaigoje antrųjų karės metų Lietuva randasi apšlakstyta krauju, nuvarginta rekvizicijomis ir plėšimais, nuteriota, nudeginta, nubiedninta. Ji laukia karės pabaigos ir tikisi laisvės, kuri jai priguli.

Kuomi ši karė nesibaigtų, lietuviai nenori grįžti į stovį politiškos vergijos. Lietuvos laisvė, liuosas plėtojimas josios kultūros, josios politika, šeimininkavimas savoje žemėje tai yra nuo amžių nešiojamieji troškimai visų lietuviškų partijų. Kariaujančios tautos užreiškė, vieni karės pradžioje, antri karei tęsiantis, jog jos kovoja ne vien del savo interesų, bet taip-pat už laisvę pavergtųjų tautų. Beto ir neutralės valstybės apreiškė, jog negali būti pastovios taikos, jei prispastosios tautos neingys sau prigulinčių teisių. Atsižvelgdama į šituos užreiškimus ir prižadus Lietuva, lygiai kaip ir kitos tautos, kurios atsirado panašiame stovyje, turi teisę tikėtis, kad jos likimas nebus nulemtas kardu, bet žmoniškumo principais, principais, kuriuos pačios kariaujančios valstybės apreiškė.

Šiais pamatais remdamasi lietuvių tauta su savo tradicijomis, savo kultūra, savo tautiniais idealais savo individualybe tiki, jog tik tokiuo būdu užsilaikys, kad gaus sau prigulinčias teises visose gyvenimo srityse ir kad pati galės nulemti savo likimą. Dabar jaunoji Lietuva nurodinėdama tą faktą, jog Lietuva senovėj buvo neprigulminga valstybė ir reikalaudama savo teisių, neturi tikslo kesinties ant teisių tų tautų, kurios kadaise buvo dalimi Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos, ir iš tokių tautų pirmoje vietoje buvo baltrusiai. Jiems privalo būti palikta laisvė sudaryme santikių su kaimyniškomis žemėmis. Lietuva, kuri praslinkusiais amžiais prityrė tiek daug apvilimų, savo ateities tikrumą ir liuosybės užtektiną garantiją tebemato vis šioje ir nesuvaržytoje neprigulmybėje.

DARBININKAS

Eina iš So. Bostono utarninkais, ketvergais ir subatomis
Leidžia Am. Lietuvių Rymo Katalikų Šv. Juozapo Darbininkų Sąjunga.

Prenumeratos kaina:

Metams tris kartus savaitėje $3.00
Pusmečiai " " " $1.50
Užrubežyje metams $4.00
Pusei metų $2.25

Laiškus, korespondencijas pinigus siųskite adresu:

"DARBININKAS,"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"DARBININKAS"
(The Worker)

The Lithuanian tri-weekly paper.
Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by St. Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.

Subscription Rates:

Yearly $3.00
6 months $1.50

Foreign countries:

Yearly $4.00
6 months $2.25

Advertising rates on application
Address all communications to

DARBININKAS.
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Delegatų prakalbos.

Atkreipiame domą savo skaitytojų į korespondencijas iš M. Carmelio ir Minersville's, kuriose aprašomos mūsų delegatų prakalbos. Delegatai pradėjo lankyties Pennsylvanijos kolonijose, netrukus žada atsilankyti Naujoje Anglijoje.

Be abejonės ir kitų kolonijų lietuviai panorės delegatus pakviesti. Lai nelieka nei vienos mūsų kolonijos, kurioje neapsilankytų delegatai. Turime pripažinti, kad mes ligšiol tik dalį to suaukavome Lietuvai gelbėti, kiek galėjome ir turėjome suaukoti. Gal priežastis buvo, ir tame, kad buvome nebiznišk(kaip nurodė K. Gineitis "Drauge"), kad gailėjomės pinigų reklamai. Su didesniu išsigarsinimu, su apmokėjimu nuolatinių darbininkų — gal būtume daugiau gavę aukų iš kitataučių. Bet ir mes patys turėjome daug daugiau sudėti, negu ligšiol sudėjome. Atšalo mūsų širdys, šaugelio ir sąžinė užmigo. Delegatai, liūdininkai tautos kančių ir vargų bene atgaivins vėl mūsų širdis, bene išbudins užšalusių sąžines, ir bene atsiminsime vėl visi, kad šiandien neturime svarbesnės ir šventesnės priedermės, kaip auginti savo Tautos Fondą, kurs žada ir alkanus papenėti ir nuogus pridengti, ir Tėvynės retėžius sutrupinti.

Ir mes patariame visur daryti prakalbas su įžangos mokestimi. Bus ramiau ir tvarkiau. Jei kur pasirodytų 25 centų per daug — padėkite nors 10 centų inėjimo mokesnio.

Be to auginkime Lietuvos gelbėtojų armiją. Kuodaugiau atsiras žmonių pasižadančių aukoti Lietuvos Gelbėjimui po 50c. ir po $1.00 kas mėnuo, tuo labiau bus užtikrinta Lietuvos ateitis.

Vilkas vis į girią žiuri.

Kokį turi išrokavimą mūsų laisvamaniai erzinti tikinčius žmones net tada, kada jie, rodos, nori sueiti su katalikais į bendrą darbą. Ar nenori jie galutinai intikinti katalikus, kad rimtas bendras darbas ir pastovi vienybė — su jais ištikrųjų bus negalimi.

Štai "Vien. Liet." paskutiniame savo numeryje indėjo vaikeziską, piktžodžiaujantį Dievui ir krikščionystei K. Karpavičiaus straipsnį "Abejonių gadynė baigiasi." Karpavičiui nepatinka, kad iš priežasties šios karės daugelyje šalių pastebimas žymus tikybinis atgijimas, pamaldumas, kad žmonių širdys vėl grįžta prie Kristaus ir Jo mokslo. Karpavičius norėtų matyti ką kitą. Jisai pranašauja, kad po karės žmonės nustosią tikėti į "barzduotąjį" Dievą-Tėvą (į tą barzdą gal tiki tik Karpavičius ir maži vaikai, kurie dar nepradėjo mokinties katekizmo), į tą Dievą, kurio pagelbos veltui šaukiąsis visos kariaujančios valstijos.

Karpavičius prikiša krikščionijai, kodel per tiek šimtmečių tik trečdalį žmonijos teapėmė ir tas trečdalis dabar puoląs. Svietiškiai ir dvasiškiai galiūnai meldžia Dievo tik sau pergalės ir pagelbos žmones žudyti. Bet argi mes nematome, kad Vatikanas yra po šiai dienai neutralis ir nuo pat karės pradžios nepaliauja šaukęs į krikščionių širdis ir sąžines, kad paliautų tas žudynes. Net iš atskirų tautų daugelis dvasiškių ar svietiškių krikščionių, laiminančių karę, prašančių Dievo sau pergalės, negalėtų būti griežtai pasmerkti. Jeigu jie sąžiniškai įsitikinę, jog veda apsigynimo karę, jeigu prašo pergalės, su atsidavimu Dievo valiai (conditronate) jie nenusideda prieš krikščionybės principus. Stumiantieji į neteisingas žudynes, žinoma, atsiims savo nuo istorijos ir nuo Dievo. Pagaliaus reikia atsiminti ir tai, kad atskirų tautų dvasiškiai, nors jų ir daug būtų — nesudaro dar visos Bažnyčios neigi krikščionijos. Už jų paklydimus negalime smerkti visos krikščionijos. Bet ir jie gal dar atsipeikės. Praeis karščio momentas, nusistovės jausmai ir protas ir nevienas gal iš jų mušis į krūtinę, kad Kristaus dvasios išsižadėjo ir Jo mokslą paniekino. Mūsų Karpavičiams mes patártume mesti šalin pretensijas peikti ir kritikuoti tą, ko negali apimti ir suprasti. Vietoje ką išdidžiai teisti ir piktžodžiauti, lai jie bevely nusižemina savo širdyse ir paprašo sau tos pačios dvasiško praregėjimo malonės, kurios datyrė ne vienas bedievis karės lauke.

PRAŠYMAS,
Kurį lietuvių kunigai pasiuntė Šventam Tėvui.

Šventasai Tėve: —

Mes, Lietuvos kunigai, suklaupę prieš Jūsų Šventenybę, išdrįstame nuolankiausia išreikšti savo sunišką pagarbą ir išdėti Jums labai liūdną stovį, kuriame atsirado mūsų nelaiminga tėvynė.

Mūsų šalis yra karės nuteriota. Daug mūsų bažnyčių išgriauta. Mūsų parapijonai išblaškyti ir daugelis be duonos ir be pastogės. Jūsų tėviška širdis susimylėjo ant nelaimių kitų šalių, kurios tapo paliestos šioje karėje ir Jūsų šventenybė teiksis mūsų kratšni ištiesti savo pagelbos ranką.

Mes vilimės, jog Jūsų šventenybės pagelbos ranka pasieks ir mūsų baisios nelaimės paliestą šalį. Mes tikri esame, jog Jūsų Šventenybė suteiksi mums savo tėvišką pašelpą. Ligšiol Lietuva negavo dar jokios pašelpos.

Tikėdamiesi iš Jūsų Šventenybės užjautimo ir susimylėjimo mūsų nelaimingiems žmonėms, mes prašome savo žmonėms ir sau apaštališko palaiminimo ir prašome priimti mūsų nuolankią pagarbą.

Lietuvių Dr-jos del karės nukentėjusiems šelpti, Kauno skyriaus

Pirm. kun. Dr. Klemens [Šovo,
Sekrt. kun. J. Petrošius,
Ižd. kun. J. Tumulonis,
Narys Pralotas A. Dam- [brauskas.

Kaunas, geg. 18, 1916.

Šiuomi Vilniaus Centralinis Lietuvių Komitetas liūdija, kad prašymas Kauno skyriaus lietuvių nukentėjusių del karės pagelbos reikalai teisingai perstatyti ir taip-gi prašo Jūsų Šventenybės suteikti pagelbą nuo Šventojo Sosto.

Lietuvių Dr-jos del karės nukentėjusiems šelpti valdyba
A. Smetona,
Kun. P. Dogelis,
Dr. A. Vileišis,
A. Stulginskas,
A. Žmuidzinavičius,
Dr. Basanavičius.

"Savaitinio Draugo" ir "Draugo" logika ir argumentai.

Šitą straipsnelį dedame, kaipo atsakymą į "Draugo" redakcijos reikalavimą, į mus kreipiamą, išspauzdintą 131-ame "Draugo" numeryje.

"Darb." Red.

Nespėjus pasirodyti Seimo protokolui prasidėjo polemikos per "Sav. Draugą," gi 29 num. š. m. straipsnyj "Nuo redakcijos" ir "Sav. Draugo" redakcija nuo savęs rašo išvadžiojimus priešingus 31 Seimo nutarimams k. t. "Namų pirkimas New Yorke (turėtų būti New Yorko apielinkėj) tai nepribrendęs dalykas," "nutariant namą pirkti padaryta klaida," "tą klaidą būtinai reikia pataisyti." Tokiu būdu redakcija matė reikalą kviesti "visus susivienijimo prietelius tame dalyke kalbėti," geriau sakant, 31 Seimo padarytas klaidas pataisyti t. y. 31 Seimo nutarimus atmainyti-sulaužyti.

Žinoma, tokie nelaiku svarstymai — polemikos, labai blogai atsiliepia ant mūsų visuomenės. Iš viršminėto gi straipsnio "nuo redakcijos," aišku buvo, kad redakcija tom polemikom pritaria, kadangi pati kvietė, sakydama: "Visus susivienijimo prietelius, kurie mano tame dalyke kalbėti, mes kviečiame" ir t.t. Kad užbėgus už akių negeistinom polemikom, aš parašiau straipsnį, užvardydamas: **Polemikos del 31 Seimo S. L. R. K. A. nutarimų.** Pasiunčiau į "Sav. Draugą." Bet "Sav. Draugo" red. mano straipsnio nedėjo, o atsakymą davė per "Draugą." Nuo kitų sužinojęs (aš "Draugo" neskaitau), kad man atsakymas buvo "Drauge" ir kad mano straipsnio nedės į "Sav. Draugą," pareikalavau, kad man mano raštą sugrąžintų. Gavęs atgal savo raštą pasiunčiau į "Darbininką," kurs ir patalpino num. 98 š. m. "Sav. Draugo" ar "Draugo" (atspėti negalima, nors "Sav. Drauge" num. 29 š. m. straipsnyj "nuo redakcijos ir buvo pasakyta: kad nemaišyti tuose debatuose "Sav. Draugo" su "Draugu.") redakcija, pamačius mano straipsnį "Darb." ir padarė užpuolimą "Draugo" 131 š. m. ant "Darb.", reikalaudama prirodymų nuo "Darb," o ne nuo manęs, nors aš pilnai buvau pasirašęs po minėtu straipsniu. Stebėtinas reikalavimas: kad "Darb." viešai prirodytų kur 36 kuopos narys matė baisybės "Drauge." Be abejonės "Darb." prirodyti negali, ką kalbėjo 36 kuopos nariai, nes jo redaktoriai tame susirinkime nedalyvavo. Bet aš ir kiti 36 kuopos nariai, girdėjome Liudviko Areliūno pasakytus žodžius, kad jisai "turėjęs tris narius perstatyti į Susivienijimą, bet šie atsisakė, kuomet pamatę paskutiniam num. "Draugo" "baisenybes" (ar tam panašiai t. y. "Draugo" num. 1, š.m., New Jersey apskr. konferencijos protestą, prieš 30 Seimo nutarimus k.t.: Sekr. mokėjimą extra mokesnių už konstitucijos rašymą, prieš 25c. damokėjimą, priverstiną organo ėmimą ir t.t. Gal tie protestai - polemikos "Sav. Draugui" ar "Draugui" ir neišrodo "baisenybėmis:" kadangi susivienijimo "prietelius" prie jų (polemikų) kvietė, bet įstojantiems kandidatams į susivienijimą, tai jau nėra maloniais, o kiek mūs susivienijimas jau pergyveno tų nelaimingų polemikų, per savo 31 metų gyvenimą, nuo "Žvaigždės" (kiek aš žinau) organavimo iki paskutiniam num. "Sav. Draugo."

Del antro reikalavimo: "Kur ir kaip "Sav. Draugo" red. kvietė (ne "kurstė," kaip sako "Draugas") susivienijimo narius į polemikas, kad sulaužius 31 Seimo nutarimus," jau pasakiau išpradžių, kad tai buvo 29 num. "Sav. Draugo" š. m.

Iš tų visų "Sav. Draugo" ar "Draugo" reikalavimų aš matau šiuos trukumus: 1) Redakcija nežino, kada yra reikalas kviesti susivienijimo narius prie svarstymų. Jai (red.) išrodo, kad galima svarstyti, kada tik kam noras užeina, neatsižvelgiant to, kad sumanymas jau perleistas per aukščiausią instanciją (Seimą). 2) nepildo tai ką kitiem prisako pildyti, t.y.: pranešė susivienijimo nariams, kad susivienijimo reikaluose nemaišytų "Sav. Draugo" su "Draugu," red. pati maišo: k. t. padarė su mano atsakymu, kurį pasiuntė num. 103 "Draugo" ir "Darbininko" kurstymas," kuris tilpo 131 num. "Draugo". 3) Užmiršta, ką pati red. parašo, t.y. "Sav. Draugo" num. 29 š. m. kvietė narius prie polemikos ("kalbėjimo") del 31 Seimo nutarimų, dabar žmones vargina "neatbutinais reikalavimais prirodyti, kur ir kaip." 4) Reikalauja prirodymų ir atsakomybės nuo ypatų tokių, kurioms nepridera atsakyti ar prirodyti, k.t.: del mano rašyto straipsnio su mano pasirašymu, reikalauja prirodymų nuo "Darb." arba, del protokolo New Yorko, New-Jersey's apskričio patalpinto 34 num. "Sav. Draugo" š. m. reikalauja prirodymų nuo apskričio pirmininko ir sekretoriaus, o ne nuo apskričio. 5) Redakcija pasiuntus reikalavimus "prirodyti" neturi kantrybės palaukti atsakymo, bet išduoda nuosprendį (dekretą) be reikalaujamų prirodymų, išvadindama "šmeižikais, kurstytojais" ir t.t. Iš to viso darau nekalčiausią išvadą: "Sav. Draugo" ar "Draugo" vedėjams trūksta logikos ir ontologijos pažinojimo.

A. J. Staknevičius.

WORCESTER, MASS.

Atitaisymas.

Suraše aukavusių 20 d. rugpiučio į vietą Liutkevičiutė turbūt Veronika Liutkevičienė, į vietą 20 skyriaus, bur būt T. Fondo 30 skyrius.

Vardų per klaidą nebuvo šių: Po 50c.: Vincas Vilkauskas, klierikas J. Čaplikas, J. Vaičiulonis, T. Skardžius, A. Račkauskas, Juozas Karvelaitis, Baltrus Vaitiekaitis, Kazys Tirliks, Alek. Račius, Juozas Čilauskas, S. S. Zigmantas.

T. F. 30 skyr. rašt.
Pr. Zataveckas.

Budas kaip išmokti rašyti.

Augant katalikiškų laikraščių šeimynai, beabejo daugėjasi ir skaičius jos sandarbininkų-bendradarbių. Iš patyrimo žinoma, kad ne vienas jaunikaitis — norėtų sandarbininkauti kokiam nors katalikiškam laikraščiui, bet nenusisekus pirmam jo bandymui, t.y. redakcijai atsisakius jojo straipsnį talpinti, delei straipsnio silpnumo, jaunikaitis manydamas, kad jis tikrai negali nieko rimto parašyti, užmeta pirmuosius žingsnius. Bet kaip tik to jaunikaičio ir apsirikta...

Aristotelio, tojo senovės filozofo, laikuose, buvo manoma, kad rašymas geras ar blogas yra tai dalykas talento, genijaus arba geriaus sakant— prigimties. Taip-pat Aristotelio buvo patėmyta, kad ir geriausias pažinimas retorikos — neišauklėjo pasekmingų rašėjų, ir dauguma didžių rašėjų turėjo pasisekimą niekuomet nematę retorikos rankvedžių. Tad nesunku padaryti išvedimą, kad rašymas geras ar blogas paeina nuo vienos prigimties. Viską, ką mes galime padaryti — patarti, tai geriausia nuolat, kasdien ir be perstojimo vartoti plunksną ir lavintis rašinėjime. Taip lyginai darbininkas dirbdamas tą vieną ir tą patį darbą išmoksta ant galo ji, taip ir nuolatinis vartojimas plunksnos išlavina prigimtus gabumus...

Rašyk, rašyk ir rašyk ir nuolat rašynėk. Sunaikink ką parašai ir vėl išnaujo rašyk. Visa tavo popiera, juodylas, visas plunksnas ir visą energiją panaudok rašymui, tuomet tai gal ir pasiseks būti rašytojum. Visi žmonės turi didesnį ar mažesnį gabumą prie rašymo, tas maž-daug priguli nuo abelno išsilavinimo ir aplinkybių. Bet tik keletas yra tokių, kurie turi tają dovaną — talentą būti rašytojum.

Žmogaus žvilgsniu žiūrint, galima paklausti, kaip-gi didi rašytojai nebūdami genijais, išmoko rašyti ir parašė didžius veikalus. Kaip-gi, sakysime, dailydė išmoko savo amatą?

Būdas, kurio prisilaikydamas, jaunikaitis išmoko dailydės amatą, buvo labai prastas. Jisai vien tik tėmijo savo meisterį-dailydę ir paskui bandė panašiai daryti ir per du, tris metus taip tėmydamas dailydės darbą — išmoko amato.

Taigi didi rašytojai, kurie neturėdami didžių gabumų pradėjo rašyti, tapo garsiais rašytojais tokiu pat būdu, kaip ir tasai jaunikaitis, mokindamasis dailydės amato. Pavyzdžiui paimsime, kad ir anglų rašytoją Stevenson; jisai apie save taip pasakė: "aš rūpestingai uoliai — pamėgdžinojau." Jisai mokinosi visus šauniausius veikalus ir bandė juos sekti. Jisai tą atkartojo per keletą metų ir galų gale jisai pats tapo plunksnos meisteriu — t.y. tapo rašėju.

Ir dauguma kitų anglų rašytojų, kaip pavyzdin Lorvell, Thackeray ir kiti tokiu pat būdu tapo rašytojais — literatais. Jie visi sekė, tėmijo gabius bei didžius rašytojus. Ir niekas negalėjo primesti šiems rašytojams, literatams, kad jie nebuvo ir neyra originalais. Sekti, tėmyti keletą tuzinų ar pusę šimto rašytojų, tas dar nepadaro pasekėju. Pasekėjas yra tik tas, kuris seka tik vieną kokį rašytoją — literatą.

Franklin, pats būdamas didžiu rašytoju — literatu, savo autobiografijoje, pats apie save rašo, kaip jis išmoko rašyti. Jisai pradeda taip: "Vieną kartą tarp manęs ir p. Collins iškylo klausimas apie moteris ir jųjų gabumus. P. Collins buvo tokios nuomonės, kad moteris netinka mokslui. Aš-gi paėmiau priešingą pusę, vien tik delto, kad užvesti ginčus. Jisai buvo jau Dievo apdovanotas puikia iškalba ir tuojaus jau turėjo puikių žodžių, išsitarimų, ir nekartą aš maniau, kad aš vien tik buvau apgalėtas daugiaus jojo kalbos bėglumu, negu jojo argumentais. Tai-gi tuomet mudu persiskyrėm neužbaigdami ginčo ir aš negalėjau pamatyti jojo per gana ilgą laiką. Aš tuomet atsisėdau ir parašiau savo argumentus ir pasiunčiau jam. Jisai atrašė ir aš vėl atsiliepiau. Tris ar keturis laiškus aš parašiau iki mano laiškų neužtiko mano tėvas ir juos neperskaitė. Jisai nenorėdamas disputuoti su manim apie ten pakeltą klausimą, pradėjo kalbėti apie mano literatiškus gabumus ir apie mano klaidas padarytas argumentavime. Nors aš ir gerai mokėjau anglų kalbą, bet man stoka buvo žodžių ir išsireiškimų. Aš pamačiau, kad tai tiesa ir tuomet nusprendžiau būti daugiaus atydus ir stengiausi pasitaisyti. Tuo pat laiku aš užtikau knygą "Spectator". Tai buvo trečias tomas. Aš niekad nebuvau pirmiaus tos knygos matęs. Aš tuomet nusipirkau ją, skaičiau ją keletą kartų ir buvau labai tuom užganėdintas. Aš maniau, kad tai puiki knyga, nes gerai joje kalba ir dailūs išsireiškimai ir aš užsimaniau jąją sekti. Šita turėdamas mintyje, aš paėmiau popierą ir beskaitant "Spectator" pradėjau užrašinėti, svarbesnias mintis ir išsitarimus. Tuomet keletai dienų aš padėjau juos į šalį, pagaliaus nežiūrint į knygą, bandžiau užbaigti rašinį; išnaujo paėmiau popierą ir pasiremiau ant virš užrašytų minčių. Aš bandžiau jas sulipinti į sakinį ir taip dariau, pakol neperskaičiau visą "Spectator." Ant galo-gi aš palyginau mano "Spectator" su pirmuoju originališku, tuomet atradęs nekurias mano klaidas, jas pataisiau. Bet aš patyriau, kad man reikalinga didis aruodas žodžių ir pagaliaus mokėti juos naudoti ir sutvarkyti. Todel aš paėmiau nekurias pasakas ir jas parašiau eilėmis, ir paskui, kuomet aš jau buvau gana gerai pamiršęs eiles, išverčiau jas vėl atgal. Tas tai mane ir pamokino, kaip sutvarkyti mintis. Palyginant mano darbą su pirmutiniu, aš patėmijau savo klaidas ir jas pataisiau. Bet retkarčiais sakinius aš savo žodžiais pa dailinau, tą dariau dalykuose mažesnės vertės. Toliaus-gi pradėjau kaip kur tobulinti kalbą ir tas darbas padrąsino mane, kad ir aš galiu būti anglų literatu. Daugiaus panašių bandymų ir skaitymų darydavau naktį po darbui, arba prieš darbą arba šventadieniais."

Tad tokiu būdu Franklin tapo anglų literatu.

Praktiškas būdas ingyti daugiaus žodžių, išsireiškimų, tai versti iš vienos kalbos į kitą arba rašyti eiles. Franklin irgi patarė eiles rašyti, bet vienok tasai dalykas gana sunkus. Tuo tarpu dauguma negali versti iš vienos kalbos į kitą, ir lyginai jeigu ir galėtų, tai vis-gi yra pavojus, kad neingytų svetimos kalbos ypatybių. Bet mes lietuviai galime labai lengvai bandyti versti vieną rūšį literatūros į kitą; kaip tai: poeziją į prozą, arba senąjį stylių į dabartinį naująjį. Tobulinti, lavinti mūsų gabumus, tai privalo būti tikslas kiekvieno rašėjo — literato!.... **Prutenis.**

PRANEŠIMAS.

Garsus kalbėtojas.

Šiuomi pranešu Naujosios Anglijos lietuviams, jog Kazys Pakštas atvyks į šią apygardą 21 d. rugsėjo ir čia bus iki 25-tos d. Todel kuopoms ir dr-joms patartina šiuom kalbėtoju pasinaudoti, nes tokių kalbėtojų mažai kada galima pagauti.

Kas norite K. Pakštą pasikviesti ir surengti prakalbas, tai malonėkite pranešti iš kalno man.

Pr. Zataveckas,
20 Hacker St.,
Worcester, Mass.,
N. A. L. V. Pirm.

Iš L. D. S. kuopų gyvenimo.

PROTOKOLAS.

New Yorko ir New Jersey L. D. S. Apskričio susivažiavimo, įvykusio 27 d. rugpjučio 1916,

Brooklyn, N. Y.

Prisiuntė delegatus šios kp.:

11 kp. Brooklyn, N. Y. J. Miliauskas, F. Pavilonis, kun. N. J. Petkus ir P. Montvila.

14. kp. Newark, N. J. J. Daukšys, D. Rupainis ir Vileikis.

12 kp. Brooklyn, N. Y. A. Lukoševičius, V. Daubaras, V. Abramavičius ir A. Dymta.

10 kp. C. Brooklyn, N. Y. J. Anumavičius.

18 kp. Patterson, N. J. J. Spreinaitis, kun. J. Švagždys, J. Švagždys, J. Banys, J. Ramonas ir p-lė A. Jakubavičiutė. Išviso 5 kuopos prisiuntė 18 delegatų.

Į susivažiavimo vedėjus išrinkta pirm. J. Miliauskas, rašt. P. Montvila.

1) L. D. S. kuopų delegatai raportavo apie rengimąsi prie "Spaudos Savaitės"— Newarkiečiai rengią net tris vakarus. Patersoniečiai ruošią prakalbas. Brooklyniečiai — prakalbas. J. Miliauskas pranešė, kad gavo prižadėjimą nuo moksleivio J. Ramanausko, kuris apsiima New-Yorko apielinkėj pasakyti 7 prakalbas. Kelionės lėšas J. Ramanauskui nutarta atlyginti.

2) **Maršrutas paruošta taip:** rugsėjo 22 d. Newark, N. J., — 23 d. Brooklyn, N. Y., — 24 New York, N. Y., — 25 d. Patterson, N. J., — 26 d. C. Brooklyn. N. Y., — 27 d. Harison, N. J., — 28 d. Elizabeth, N. J.

3) **Darbo informacijų biurai.** Užgirta sumanymas, kad L. D. S. Apsk. steigtų darbo informacijų biurus po priežiūra kp. valdybos, bei apsk. valdybos.

4) Išreikšta pageidavimas, kad L. D. S. Centro valdyba skelbtų organe kuopų sekretorių antrašus nors 4 syk į metus.

5) Kiekvienos kuopos priderystė yra savo artimose, lietuviais apgyventose kolonijose, sutverti L. D. S. kuopas.

6) Katalikiškos spaudos platinimu rūpintis žėdnai kuopai ir pavieniems L. D. S. nariams, apsiimt agentauti bei pavieniais egzemplioriais pardavinėti.

7) Padengti lėšas "Kat Sp. Savaitės" apsiėmė šios kuopos: 11 kp. Brooklyn, N. Y. $5.00; 12 kp. Brooklyn, N. Y. $10.00; 14 kp. Newark, N. J. $10.00; 18 kp. Paterson, N. J. $2.00; 10 kp. C. Brooklyn, N. Y. $3.00.

8) Sekantis Apskričio susivažiavimas nutarta laikyti New-York, N. Y.

Apsk. susivažiavimo Valdyba

Pirm. **J. K. Miliauskas,**
Sekr. **P. Montvila.**

L. D. S. NARIAMS PRANEŠIMAS.

Visokių žinių ofisas.

Visi L. D. S. nariai turėdami kokius reikalus, ar norėdami ko dasižinoti, ar bent iš kur važiuoti į Brooklyno apielinkes, kreipkitės visokiais reikalais žemiaus nurodytu antrašu. Nepamirškit krasos ženklelio, atsakymui.

Jonas K. Miliauskas,
416 Hooper St.,
and cor. Grand St.,
Brooklyn, N. Y.

HARTFORD, CONN.

L. D. S. 6-tos kuopos Darbo Informacijų Biūras.

Prie L. D. S. 6-tos kuopos įsisteigė Darbo Informacijų Biuras, kuris dykai suteiks informacijų darbininkams ieškantiems darbo ant farmų, viešbučiuose, valgyklosė, dirbtuvėse ir t.t.

Iš kitur atvažiavusiems nurodoma vieta apsigyvenimui

Pasarga: Iš kitur atvažiavę

privalo turėti paliūdijimus L. D. S. kuopų valdybų, draugijų ar parapijų.

Visais reikalais reikia kreipties pas Biuro vedėją:

B. R. Sarapas
23 Sheldon St.
Hartford, Conn.
Tel Charter 2094.

WORCESTER, MASS.

Susirinkimas.

L. D. S. 7 kuopos mėnesinis susirinkimas atsibus 12 d. rugsėjo L. Šv. Kaz. parapijos svetainėje 7:30 valandą vakare. Visi nariai privalo atsilankyti, nes bus svarbūs klausimai gvildenami mūsų kuopos ir organizacijos reikaluose. Kuodaugiausiai naujų narių atsiveskite.

A. Čiginskas, Pirm.

WATERBURY, CONN.

Susirinkimas.

L. D. S. 5-ta kuopa laikys savo mėnesinį susirinkimą 16 d. rugsėjo pirmą valandą po pietų senoje parapijos svetainėje. Tai-gi visi nariai į šį susirinkimą turi pribūti. Ypatingai tie, kurie yra jau keli mėnesiai neužsimokėję. Jeigu šiame susirinkime neužsimokės, tai pasiliks išbraukti iš mūsų organizacijos.

B. Gauronskas,
V kp. fin. rašt.

CHICAGO, ILL.

(Bridgeportas).

L. D. S. 29-tos kp. domai!

L. D. S. 29-tos kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 13-tą d. š. m., 7:30 val. vaakre, šv. Jurgio parap. salėje (ant pirmų lubų).

Visi nariai malonėkite būtinai pribūti, ypač tie, kurie užsitęsė su mokesniais, nes gavome iš Centro ratš. pranešimą, kad kurie nariai išbus neužsimokėję 3 mėnesius, bus suspenduojami, taip-gi turime ruošties prie Spaudos Savaitės — nes išrinkta komisija išduos savo raportą apie pasekmes pasitarimo su kitomis draugijomis.

iKekvienas narys, stengkitės prikalbinti naujų narių į L. D. S. ir atsiveskite ant prisirašymo.

LDS. 29-tos kp. rašt.

"Kataliku Spaudos Sąvaitės" reikalai.

KATALIKŲ SPAUDOS SAVAITĖS KALBĖTOJAI.

36. Kun. P. Gudaitis
307 Pine St.,
Tamaqua, Pa.
Apsiima "Katalikų Spaudos Savaitėj" pasakyti 3-4 prakalbas Tamaqua, Coaldale, Easton'e ir So. Bethlehem, Pa.

37. M. A. Ruseckas
2318 St. Clair ave
Cleveland, Ohio.
Apsiima pasakyti "Katalikų Spaudos Savaitėje" apie 8 prakalbas: 5 Ohio valstijoj ir 2-3 Pennsylvanios valstijoj.

38. Kun. P. Lapelis
10806 So. Wabash ave
Chicago, Ill.
Apsiima pasakyti Chicagoje ir apielinkėje kelias prakalbas.

39. J. S. Vasiliauskas,
S. L. R. K. A. Sekretorius
112 N. Greene St.
Baltimore, Md.
Pasižada pasakyti dvi prakalbi: vieną Baltimorėj, kitą Curtis Bay, M d.

40 Kun. J. Miliauskas
St. Mary's Church
Wanamie, Pa.
Sutinka pasakyti Wilkes-Barre apielinkėje tiek prakalbų, kiek bus reikalinga.

41. Kun. M. Pankauskas
443 Park St.
Bridgeport, Conn.
Apsiima savo apielinkėje pasakyti dvi prakalbi.

"Katalikų Spaudos Savaitės" vadovėlių dar randasi "Darbininko" knygyne. Kurie neturi, gali užsisakyti. Kaina 5c.

Kas girdėti Lietuvių kolonijose.

MINERSVILLE, PA.

Tikriausios žinios apie Lietuvą. Prakalbos tik ką sugryžusių iš Lietuvos gerb. kun. Dr. Bartuškos ir Dr. Bielskio.

Rugsėjo 5 d. atsibuvo prakalbos tik ką sugrįžusių iš Lietuvos delegatų. Nors ir neskaitlingai buvo klausytojų, bet kaip girdėjau, tai surinkta apie pusantro šimto dolerių badaujantiems Lietuvoje. Čia turiu pažymėti, kad per prakalbas žmones užsilaikė koramiausiai, kas čionais yra retenybe. Kitais laikais reikėdavo triukšmadarius net išmesti iš svetainės, bet dabar matyt jų nebuvo, ir kodel? nugi mat vietinis klebonas kun. Dumčius rengdamas prakalbas padarė įžangos po 25 centus, tai-gi mat tas kvoteris buvo geru sietu, kuris persijojo publiką. Pirmiaus visi cicilikai-girtuokliai, kurie dar nei vieno cento nėra paaukavę Lietuvos labui ir tik susirinkę darydavo triukšmą ir trukdydavo kitiems, rengiant prakalbas. Patartina būtų visuomet padaryti nors menką įžangą ir tokiu būdu bus galima apsisaugoti nuo triukšmadarių.

Delegatų prakalbos yra neišpasakytai indomios, ir tiesiog plaukai šiaušias girdint apie baisenybes atsitikusias Lietuvoje laike karės. Dabar amerikiečiai turės progą sužinoti tikriausį dabartinį Lietuvos padėjimą, nes gerb. delegatai viską matė savo akimis ir dabar važinėja su prakalbomis po visas lietuvių kolonijas.

Korespondentas.

MT. CARMEL, PA.

Delegatų prakalbos.

Nedėlioj rugsėjo 3 d. čia laikė prakalbas nesenai sugrįžę iš Lietuvos gerb. kun. Dr. Bartuška ir Dr. Bielskis, kuriems su dideliu vargu pasisekė apvažiuoti visą Lietuvą ir patirti dabartinį Lietuvos padėjimą. Iki šiol kiek yra važinėję visokių kalbėtojų ir jie pasakojo apie Lietuvą, bet jie patys mažai arba ir visai nežino apie dabartinį mūsų tėvynės padėjimą, bet dabar gerb. delegatai matė savo akimis ir girdėjo nuo tų žmonių, kurie viską patyrė. Tai-gi dabar pasakoja mums tikriausias žinias. Žmogui niekuomet neatėjo į minti tokios baisenybės, kaip kad atsitiko Lietuvoje laike karės: delegatai pasakoja apie tuos visus atsitikimus, turbūt ir iš kiečiausio žmogaus išspaudė ašaras girdint apie padėjimą mūsų giminiečių Lietuvoje, buvo ir juokingų dalykėlių, ypač kuomet gerb. kun. Bartuška pasakoja apie jo pakliuvimą į "dželą."

Nežiūrint, kad tą dieną buvo ekskursijos į visas puses, bet žmonių ant prakalbų susirinko gana skaitlingai ir labai ramiai užsilaikė, nes mat buvo padaryta įžangos po 25 centus, tai-gi tas kartais matyt sulaikė visus rėksnius-cicilikus ir girtuoklius, kurie niekuomet neaukauja nei cento badaujantiems ir tik susirinkę svetainėje keldavo triukšmą.

Reporteris.

NEW HAVEN, CONN.

Ruošias prie didelio darbo.

Šios kolonijos lietuviai pradėjo rengties prie Lietuvių Dienos. Vienijasi visi, pamiršo skirtumus. Dr-jos išrinko po du delegatu, kurie susirinkę pobažnytinėj salėj plačiai svarstė, kaip čia sutvarkius aukų rinkimą. Išrinkta valdyba. Nutarta kuodaugiausia sumobilizuoti aukų rinkėjų.

Rašt.

WORCESTER, MASS.

Moksleivių vakaras.

Paskutinę dieną rugpiučio, ketvergo vakare worcesteriečiai turėjo labai puikią pramogėlę — moksleivių vakarą, kurį surengė vietinės moksleivių kuopos nariai.

Nors vakaras ir nelabai buvo išgarsintas, bet publikos prisirinko kupina bažnytinė svetainė.

Nagi moksleiviai ir atsižymėjo, ir pasirodė ką jie gali, kad ne be reikalo lietuvių moksleivių vardą nešioja, kad jie jo yra verti pilnoje to žodžio **prasmėje.**

Vakaro vedėju buvo moksleivis p. J. Čaplikas. Trumpoje įžanginėje kalbelėje paaiškino vakarėlio tikslą ir programą, toliaus perstatinėje vakare dalivaujančius moksleivius.

Pirmiausiai paskambino solo ant piano moks. panelė J. Levanavičiutė.

Toliaus sekė lošimas vaizdelio "Karės metu." Žibinto rolę lošė — p. V. Bacevičius, Žibintienės — p-lė M. Šukiutė, Onytės — p-lė O. Vasiliauskiutė, Marytės — O. Čiginskaitė. Juodžių Jono — F. Strakauskas, Piemenuko — P. Baublys, Šaltyšiaus — P. Jakaitis.

Veikalėlis pats savyje yra tikrai dailus ir graudus. Visi lošėjai tinkamas roles turėjo pasiskyrę delto ir sulošė kopuikiausiai. P-nas Bacevičius lošė ir kalbėjo kaip specijalistas lošėjas, o p-lė Šukiutė, kad būtų biskelį garsiau kalbėjusi, būtų gerai padariusi. P-lė O. Vasiliauskaitei tai negalima nieko užmest nors josios rolėje biskį veikalėlio autoriaus perdaug kalbėjimo prirašyta, bet jinai savo jausmų išreiškimu ir balso dramatizavimu pilnai tuos trūkumus sušvelnino ir išėjo viskas kopuikiausiai.

Iš jos galima tikėties su laiku susilaukt vienos iš geresių lošėjų mūsų scenoje.

Jaakitis su Strakausku taipgi gerai nudavė Šaltyšių ir Kareivį. Vaikų rolės neblogiausiai atlikta. Daug ką prigelbėjo ir gerai pritaikinti lietuviški kostiumai.

Publikai lošimas taip patiko, kad kartu ir juokėsi ir verkė o aplodismentams, tai nebuvo net saiko — galėjo net ausis užūžt.

Toliaus sekė prakalba p. Juškaičio, kurs papasakojo daug ko žingeidaus ir naudingo iš Moksleivių Susivienijimo gyvenimo.

Deklemavo eiles Vaškelevičius, Bakšys, Strakauskas. Solo dainavo p. Skrickis, pritarė pijanu p. Vasiliauskiutė, sudainavo dailiai. Toliaus Strakauskas prijuokino visus su manalogu "Cicilikas." Monologą "Redaktoriaus" p. P. Jakaitis atliko tikrai "redaktoriškai."

Ant pabaigos duetą ant piano paskambino p-lės J. Levonavičiutė ir O. Vasiliauskiutė, neblogai suskambino tik rasi perdaug karščiavosi — o tas geram išpildymui nėra pageidaujamu dalyku.

Galiausiai p. Čaplikas visų moksleivių vardu padėkavojo publikai už skaitlingą atsilankymą ir gerą užsilaikymą. Tuomi ir užbaigta. Pelnas nuo šio vakaro skiriama sušelpimui nuo karės nukentėjusių.

Duok, Dieve, kad tokiuos vakarus mūsų moksleiviai surengtų kotankiausiai, taip kalbėjo dauguma publikos skirstydamiesi namo, o ir aš tam pritariu, nes ištiesų buvo kuomi pasidžiaugti ir pasigerėti.

F. V.

AMSTERDAM, N. Y.

Blaivybė žemai stovi.

Neretai matosi iš Amsterdam'o lietuvių gyvenimo aprašymai laikraščiuose, bet paskutinių atsitikimų ir nepaminėta. Nors nesmagu apie tuos dalykus rašytie, bet turiu viltį, kad viešai pranešti negeri pasielgimai gali sustabdyti kitus: vasaros metu rengiama kaip ir visur pikninkai, tik čia su gėrimais, išskiriant šv. Cecilijos choro, kuris savo piknike nepardavinėjo svaigalų. Rudis labai madoje ne tik vyrų draugystėse, bet ir merginų. Štai 12 rugpiučio dr-stė Dukterų Marijos par surengtąjį pikniką ištuštino apie 20 bačkų "rudžio". Rodos jau kaipo merginų draugystė ir draugystės vardas, griežtai visur turėtj saugoties svaigalų. Antras atsitikimas įdomesnis: Pradžioje rugpiučio mėnesio vietiniai lietuviai saliūninninkai sumažino didžiuosius stiklus dviem "ančais." Kilo "streikas." Į kelintą dieną sušauktas susirinkimas pobažnytinėje svetainėje kur prisirinko apie 300 vyrų. Laikoma prakalbas prieš saliūninninkus ir nutarta daugiaus pas juos neiti.

"Vyrai"! sako, nesiduokime už nosies save vadžiotie saliūninninkams, įsisteigkime savo kooperativišką saliūną, iš kurio pasigėrusių neturės teisės už kalnieriaus lauk išmesti ir prieg tam gausime po didelį saiką alaus." Didžiausis rankų plojimas, dauguma sutinka ir sudeda po $10.00. (ant karto po $2.00 o kitus vėliau). Dabar laikoma kas ketvergas susirinkimai ir girdėjau, kad jau užpirko saliūną.

Tai tokie pas mus dedasi dalykai kuomet visas lietuviškas pasaulis kįla kas kart augštin o čia vis aplink sukamasi apie rudą alutį. Laikas būtų jau tą biaurų papratimą naikinti o stverties už naudingų ir gerų sumanymų ir dalykų.

Amsterdamietis.

BRIDGEPORT, CONN.

Rugsėjo 10 d. prašau visus Vyčius ir Vytes susirinkti parapijos šv. Jurgio svetainėn tuojaus po sumai ant 1 val. po pietų. Atsiminkite, rugpiučio 20 d. susirinkime nutarėm surengti išvažiavimą ant farmos P. K. Kuneskio, bus labai linksmas išvažiavimas. Vakare pagrįžus atsibus mėnesinis susirinkimas. Atsiminkit, jog nutarta laikyti susirinkimai be pagarsinimo. Šis susirinkimais bus labai svarbus, daug reikalų bus svarstoma, apie kooperacijos sutvarkymą ir taip toliaus.

Jau artinas rugsėjo 20 d. bus prakalbos, bus garsus kalbėtojas p. K. Pakštas. Kviečiame visus lietuvius atsilankyti 20 rugs. vakare nevien prakalbos bus, da ką naujo mano Vyčiai surengti, užgirsite ko negirdėjote mūsų mieste.

Valdyba.

Mūsų mieste kožną nedėldienį ir subatos vakarais yra rengiama kad ne vienos draugystės, tai kitos pramogos. Visos viena po kitai eina, idant sau narių patraukti. Iki dabartiniam laikui piknikų, balių pelnus skiria del naujos bažnyčios. Šv. Jurgio Kareivio dr-ja paskyrė visą pelną bažnyčiai. Draugystė po Globa P-lės Šv. laikė savo mėnesinį susirinkimą rugsėjo 3 d. bažnytinėje svetainėje, buvo svarstoma daug svarbių reikalų, o ypač apie surengimą baliaus bažnyčios naudai, nes jau vieną turime surengę, kuris atsibus rugs. 9 d. ant Germania Hall 1790, Main St.

Lietuvaitė.

BRIDGEPORT, CONN.

Pikinikas.

Atsibuvo nedėlioj rugsėjo 3 d. piknikas, kurį parengė drja šv. Jurgio parapijos naudai. Kągi besakyti kaip gražu buvo: Oras nei šiltas, nei šaltas kas tik norėjo pakvėpavo tyro oro, žmonių privažiavo apie 400. Jaunimo daugybė linksminosi dainomis, žaidimais ir šokiais, muzika puikiai grojo. Užkandžių ir gėrimų buvo visokių, kas kokio norėjo, da ir šaltos košės buvo. Žinoma, jaunimas linksminosi daugiausia šokiais. Nugi tos moterėlės prisitratkę "byro," net man žiūrint ašaros biro. Jų vaikučiai verkia namo, o joms dar negana. Artinanties vakarui apie 8 val. visi žmonės pasilinksminę grįžo namo ilsėtis.

Lietuvaitė.

BROOKLYN, N. Y.

T. Fondo skyriaus aukos surinktos blankomis sekančių ypatų: K. Garšvienė $3.25, J. Kirdeikienė $2.15, O. Butkevičienė 35c. Viso $5.75. Ką ir siunčiau T. Fondo iždininkui B. Vaišnorai.

13 skyr. Rašt.

BENTLEYVILLE, PA.

Šiame miestelyj yra ramu šiuo tarpu. Žmoneliai triūsia po namus, o nekurie po kliubus, kas prie ko tur palinkimą. Mainos visos 4-rios nedirba, sustojo nuo rugs. 1 d. del karų stokos gal del grumojančio gelžkelio streiko. Kliubo mylėtojams bus striukai, jei pastovėtų kasyklos kokį porą mėnesių. Pritruktų maisto, nes kaip stovi taip tiktai ir laikos.

Bentleyvillės darbininkas.

WORCESTER, MASS.

27 d. rugpjučio ant p. A. Rusecko ūkės atsibuvo didelis piknikas, kurį surengė vietinė L. D. S. kuopa, ir Worcester'io lietuvių benas. Nors vieta nelabai tinkama del pikniko, bet žmonių privažiavo pusėtinai daug. Gal būtų ir pelno gerai padaryta, bet ant nelaimės apie 5 valandą pakilo didelis juodas debesys ir išpuolė keli lašai lietaus. Žmonių beveik pusė nubėgo prie gatvekario, pelno atliko $42.00.

Vieversėlis.

HARTFORD, CONN.

Šv. Elzbietos Dr-jos narėms.

10 d. rugsėjo 1916 m. šv. Elzbietos Dr-ja laikys bertaininį susirinkimą, parapijos svetainėj tuojaus po mišparų. Butinai privalo visos narės atsilankyti, nes tai yra bertaininis susirinkimas. Ir taip bus daug svarbių nutarimų, o ypač bus kalbama apie prakalbas kurias žadėjo surengti 31 d. rugsėjo.

Raštininkė.

NEW BRITAIN, CONN.

Darbuojasi.

30 d. rugp. Lietuvių Svetainėje atsibuvo susirinkimas 8 vietinių dr-jų sudarymui komiteto, kurs rūpinsis aukų rinkimu Lietuvių Dienoje. Pirmiausia išrinkta J. J. Gerdauskas pirm., p-lė R. Piseravičiutė rašt. Valdybai užėmus vietas perskaityta apie lietuvių veikėjų susiorganizavimą 17 d. rugp. Wilkes-Barre, Pa. Po mažų ginčų pradėtas tarp lietuvių vienybės darbas. Nutarta laikyti antrą komiteto susirinkimą 13 d. rugs., į kurį pakviesta vietinės parapijos klebonas E. K. Grikis ir kitos vietinės dr-jos, kurios šiame susirinkime nedalyvavo. Išrinkta valdyba ant tolimesnio veikimo. Pirm. J. J. Gerdauskas, vice-pirm. B. Salaveičikas, sekr. p-lė R. Piserevičiutė, iždi. J. Pasvenskas, Spaudos K. p-lė J. Kazlauskiutė ir A. Mikalauskas.

J. K. ir A. M.

NEWARK, N. J.

Ir mano žodis.

Jau ne vieno buvo rašyta apie delegatų iš Lietuvos prakalbas, į kurias buvo padaryta įžangos $1.00.

Aš nei girsiu tą būdą, nei peiksiu, o tik parašysiu faktą.

Nedėlioj mūsų gerb. klebonas pasakė, jog delegatų iš Lietuvos prakalbos bus pėtnyčioj apie įžangą neminėjo. Aš gyvenu šale miesto, plakatų nemačiau ir apie įžangą nežinojau. Toje apielinkėje gyvena daugiausia lenkai ir lietuvių apie 20 ypatų, kurios nei kiek niekuomi neindomauja, kurių nenuvadinsi į vakarus, į prakalbas. Tai vis-gi mėginau įkalbėti jiems apie indomumą šių prakalbų aiškinau, jog delegatai tik ką sugrįžo iš iLetuvos ir čia kalbės. Sutiko eiti su manim apie šešeta vaikinų. Važiuojant kare vienas sako aukausiąs 50c., antras kvoterį. Pribuvom prie svetainės, girdžiu reikią dolerio. Nereikia sakyti, jog mano vaikinai supyko ant manęs už atsivedimą.

F. Vileikis.

CHICAGO, ILL.

Piknikas.

Vyčių 5 kuopos Vyčiukų skyrius nuo North Sides turėjo pikniką nedėlios 3 d. rugsėjo Riversidėj. Labai graži diena buvo ir dalyvavo daug jaunimo. Kiekvienam malonu išvažiavus ant tyro oro. Parapijos choras gražiai sudainavo lietuviškų dainelių. Ir mažos Vyčiukės labai gražiai sudainavo keletą dainelių. Pakalbėjo žinomas jaunimo budintojas A. Poška. Toliaus buvo labai gražių lietuviškų žaislų žaidimas.

Rygos lietuvis.

NEWARK, N. J.

Permažai remia blaivybę.

Rugpj. 17 d. Blaivininkų Sus-mo 3 kuopa laikė susirinkimą. Bet mažai į jį teatsilankė. Tai reiškia mūsų kolonijos lietuviai dar nemato didelio reikalo kelti blaivybę ir kovoti prieš alkolį.

Šiame mieste daug maž ketvirta lietuvių dalis paskendus girtybėje. Tai mes blaivininkai sujugkime spėkas kovai su girtybe.

Blaivininkų kuopa susirinkimus laiko kas antra ketvergą kiekvieno mėnesio.

Girtuoklystės priešas.

CHICAGO, ILL.

L. V. 4 kuopos jaunimas nesnaudžia, bet rūpinas savo užduotį atlikti kogeriausiai, pavyzdingai.

Čia pirmininkaujant p. A. Aleksandravičiui viskas ėjos tvarkiai. Žodžiu sakant kuopoje buvo gyvumo ir veikimo. Jam apleidus šią kuopelę visi nuliūdo ir manė, kad reiks savo vardą prarasti kartu su p. A. Aleks., bet šiandien pasirodo, kad ne. Užimdamas J. Kudirka pirm. vietą pasiryžo jisai visas savo spėkas aukauti L. Vyčiams. Tai jau šiandien matome, kad viskas eina gerai. Galiu drąsiai sakyti, kad jo triusu mūsų kuopelė nestos veikusi. Ta kuopa susirinkimus laiko kas ketvergas. Apkalbėjus kuopos reikalus turi programėlį. Po programo pažaidžia ir išsiskirsto namo. Rengia didelį koncertą, kuris neužilgo bus pagarsintas. Toliau kuopa žada keletą veikalų atlošti k. t. parapijai, S. L. R. K. A. 101 kp. ir sau 2. Pasišventę Vyčiams dirba ir šios ypatos: dvasiškas vadovas kun. Paškauskas, S. Šimulis ir J. Balsis. eJi visad taip veiksime, tai galime tikėtis, kad mūsų kuopa visados užims pirmąją vietą Chicagoje kaip ir dabar; galime tikėtis, kad daug naudos atneš Lietuvai.

Išleistuvės p. L. Šimučio

Rugpiučio 31 d. š. m. L. Vyčių 4 kp. surengė vakarėlį L. Šimučiui, kuris apleidžia Chicagą, išvažiuoja mokyklon. Vakaro programas buvo įvairus; pasakyta 4 prakalbos, padainuota dainelių, skambinta ant pijano, o daugiausia pasakyta deklemacijų. Programas buvo gyvas, nusisekė gerai.

Mūsų kuopa labai apgailestauja p. L. Šimutį, nes jis buvo jos vadovas. Buvo lengva jai kilti ir bujoti, kad darbavosi ten L. Šimutis. Jis buvo žymus nevien mūsų kuopoje, bet ir visoje Chicagoje. Jis buvo visų gerbiamas, tą liūdija apščiai ant vakaro suvažiavę svečiai. Suvažiavo daug Vyčių ir kitų kuopų.

Negalima praleisti nepaminėjus L. V. 4 kp., kad taip atjaučia ir gerbia savo veikėjus.

S. Dainorius.

WORCESTER, MASS.

Prakalbos.

Rugsėjo 1 d. lietuvių šv. Kazimiero salėj buvo prakalbos, kurias surengė A. L. T. S. 16 kuopa ir Gelbėjimo Fondas. Kalbėjo p. A. M. Martus. Jisai buvo Lietuvoje, kuomet ten prasidėjo karė ir kuomet mūsų tėvynė pakliuvo po vokiečiu. Pasakojo apie rusų žiaurumus, kurių dasileido Lietuvoje. Apie tai daug papasakojo. Po prakalbos buvo aukų rinkimas. Surinko $40. Antru atveju kalbėjo apie gražumą Lietuvos, apie tai kaip lietuviai ten gerai galėtų versties. Pasakė, jog dvarponių rankose pireš karę buvo 1.280.000 desetinų, o ūkininkai valdė tik 1.360.000 desetinų. Tai ragino amerikiečius grįžti po karės į Lietuvą ir imti į savo rankas žemes.

P. Z.

WORCESTER, MASS.

Vyčiai veikia tautos labui.

Rugsėjo 2 d. sulošė dramą "Jono Širdis." Vaidinimas nusisekė labai puikiai. Lošė šios ypatos:

Adomas — Pr. Zataveckas.
Petronė, jo pati — M. Landžiutė, Agnė — M. A. Šukiutė, Juzė — M. Veniutė, Jonas — V. Bacevičius, Vincas — A. Janušauskas, Spirgeviče — J. Zalauskas, Nagas — J. Bacevičius, Laurukas — J. Bacevičius, Vaitas — J. Palubeckis, Raštininkas — S. Mancevičius. Tarpuose buvo pamarginimų. Pirmiausia p-lė O. Čiginskaitė ir p-lė J. Žvigaitė paskambino pianą. Paskui p. J. Čaplikas puikią prakalbą pasakė, p. Pr. Strakauskas trumpai kalbėjo apie reikalingumą prigulėti prie Vyčių organizacijos. Nors šis vakaras buvo rengtas del karės nukentėjusių, bet publikos neperdaugiausia teatsilankė.

M. L. R.

KUNIGŲ PERMAINOS.

Kun. P. K. Česna i šŠv. Petro ir Povilo parapijos Tamaqua, Pa., tapo perkeltas į šv. Jurgio parapiją Shenandoah, Pa. Į Tamaqua, tapo paskirtas kun. J. Raštutis, pirmiaus buvusis šv. Kazimiero parapijoje Worcester, Mass.

Rep.

"Pažanga" papiginta.

Šiuom pranešame "Pažangos skaitytojams, rėmėjams, platintojams, visai lietuvių visuomenei, kad turėdami kaskart vis didesnį mūsų pažangesnės visuomenės pritarimą ir pasididinus ėmėjų skaičiui nutarėme leisti "Pažangą" tokio pat didumo nuženinta kaina — tiktai už $2.50.

Mums lieka tiktai pasidžiaugti, kad mėnesinio, rimto, šaltai svarstančio lietuvių gyvenimą žurnalo, taip labai reikalingo mūsų visuomenei, tolimesnis leidimas yra pilnai užtikrintas.

Idant jis būtų įvairesnis ir gyvesnis kviečiame visus, kurie valdo plunksną pasidarbuoti "Pažangos" plačioje dirvoje.

Ypatingai jauniems talentams atviros durys išbandyti ir lavinti savo jėgas.

"Pažanga" stovėdama griešta ant krikščioniškų-tautiškų pamatų, vengdama ginčų, nors visados drąsiai gindama teisybę bus ir toliau literatūros, mokslo, politikos ir visuomenės visiems suprantamas mėnesinis žurnalas.

Kaina metams $2.50; pusei metų $1.25. Atskiras numeris 25c. Agentams nuleidžiamas nuošimtis pagal sutartį.

Visuose administracijos ir redakcijos reikaluose kreipkitės šiuo adresu:

"PAŽANGA."
P. O. Box 204
Girardville, Pa.

Dėdės Jackaus kampelis.

APSUKRUS VISUOMET IŠEINA GERAI.

Sykį man teko važiuoti traukiniu nuo Pilviškių stoties iki Kaunui. Trečios klesos vagone sėdėjome šešios ypatos: dvi moteris ir mes keturi vyrai. Mūsų tarpe buvo vienas apsukrus žydukas, kokios septyniolikos metų vaikinas.

Privažiuojant Kauną, viena moterių pasigedo, kad kažkur bilietą pametė; pradėjom visi ieškoti, bet tikietas neatsirado.

Moteris pradėjo verkti, sielvartauti, kad dabar prie Kauno stoties reikės visą kelią nuo Kybartų užsimokėti, o pinigų visai mažai turinti.

Stengėmės jai pagėlbėti, bet nieko gero neišėjo.

Žiūrėjome viens į kitą, išreiškėme jai užuojautą ir viskas. Tik staiga žydukas pašoko nuo savo sėdynės, ir prinešęs savo bilietą paduoda moterei ir sako:

— Imk pone mano bilietą, o aš gal kaip nors išsisuksiu be bilieto.

Ant bilieto buvo parašyta žyduko vardas ir pavardė.

Padavęs bilietą pasišalino nuo mūsų atstu į penktą ar šeštą sėdynę ir sėdi sau tykiai.

Ateina konduktorius, renka nuo visų bilietus; paėmė ir nuo tos moteries, galop prieina prie žyduko, kuris savo bilietą buvo atidavęs verkiančiai moteriškei. Žydukas visai neatkreipia domos į tai ką jam konduktorius sako.

— Pazvol biliet! — konduktorius suriko.

Žydukas mandagiai į konduktorių žvilgtelėjęs, nusišipsojo, ir sako:

— Kodel ponas konduktorius iš manęs prašote bilieto, jūs jau jį turite.

— Kada aš jį paėmiau? — pykdamas konduktorius paklausė.

— Kaip tik dabar, — atsakė žydukas, — žiūrėkit, pon, net ir vardas mano ant jo yra parašytas.

Konduktorius greit pradėjo žiūrėti bilietus, ir štai randa bilietą su žyduko vardu. Ir konduktorius taip susimaišė, kad jis pats nežinojo ir nesuprato kaip tas galėjo atsitikti.

Mes-gi žinodami tą visą istoriją, nusišipsojome, ir stebėjomės iš žyduko gudrumo. Kai kurie abejojome, ar tik žydukas nebuvo pavogęs bilieto, bet lipant iš traukinio moteriškė atrado savo bilietą nukritusį po sėdyne.

Pasirodė aiškiai, kad žydukas savo gudrybe parodė artimui meilę.

J. V. Kovas.

TARPE DRAUGŲ.

Jonas: Na, tu peikiau, sakaisi apsukęs visą Ameriką. Pasakyk man kokioje kolonijoje lietuviai geriaus apsišvietę?

Juras: Žinoma, kad Chicagoj.

Jonas: Negal būti! Juk tenai net nėra nei vieno "darbininkiško" laikraščio.

Juras: Kas iš tų jūsų darbininkiškų laikraščių kad pas jus patys darbininkai tamsūs kaip čebatų aulai. Chicagoje visai kas kita; tenai darbininkai visus mokslus žino.

Jonas: Nagi jau kokius, meldžiamasis?

Juras: Aš visų nei nebeatmenu: Idealogijos, protologijos, saliunologijos, socijologijos, peštiniulogijos, griovimologijos. Kas čia tau jas visas ir išskaitys.

Jonas: Koks budelis ten juos ir išmokino tokių navatnumų?

Juras: Visai ne budelis, tik geri mokslinčiai.

Jonas: Tai kiba saliūnuose prie baro ir mokinosi tų navatnų gudrybių?

Juras: Visaip buvo. Kokia logija, tai tokioje vietoje ir mokinama, o kartais net prisitaikoma ir prie mokinių gabumo ir išsivystimo. Kurs tur geresnę galvą, tą mokino vienas mokytojas, o kurs prastesnę, tą net keletas sukimba mokinti. Ana nesenai kokį ten "Naujienų" štabo boselį Gurgaitį tokios marmelogijos išmokino, kad jis tik žiopsi ir čiaudo. Bet nėra ką žiūrėti. Kad mokslas, tai mokslas. Socijalistų vadas turi būti mokytas, kaip arbuzo bonė ir logijų turi būti gerai priragavęs. Tai del to Chicagoj visi ir mokyti ir žino, kad vieną su vienu sudėjus bus trys.

Jonas. Jeigu neklysti tai tavo išlošta... Mauk drinksą.

F.-V.

PERSISKIRIMAS.

— Jonuti, sustok!
Mane pabučiuok;
Prie širdies priglausk,
Prie savęs prispausk.
Meiliai pamyluok,
Žiedą dovanok.
Vien manes žiūrėk
Širdyje turėk —
Ir laimingu būk....
Žiūrėk, nepražūk!
— Onute, rūčiuk,
Žilas anioliuk!
Aš nebūsiu pats
Tavo niekados.....
Nereik man mamos,
Koše peniamos,
Dažytais žandais —
Surangytais plaukais.
Atstok nuo manęs,
Nenoriu tavęs.
— Kas kaltas, kad tu paiks—
Kaip pienburnis vaik's.
"Šakės" neskaitai,
Visai apkvaitai.
Nors išrodai vyr's,
Rimtas — nepagir's —
Bet nemoki mylėt,
Geriau nešnekėt.
Pas "Vytes" ar kur,
Keliauk sau kitur.
—Su Dievu — gud bai!
—Jonuti palauk!
— Su Dievu — gudbai!
— Jonuti pagrįžk!!!
— Sudiev su-vi-sai.
— Tai koks biaurybė,
Nepaviliojo net
Mano grožybė.
Tik gaila kvoterio,
Išleisto ant paudėrio.

F. V.

PARTYVIŠKAI.

— Labas vakaras, Jonai!

— Labas, labas. Tai senai matytas draugas, kaip gyvuoji, meldžiamasai?

— Ačiū už atmintį, labai puikiai.

— jau aš maniau, kad tave šarkos nulydėjo pas Abraomą, taip senai nei akių, nei ausų neparodai.

— Tiesa, senai jau matėvos, bus veik čieli metai.

— Kurgi tamistėle buvai per tuos ilgus laikus; ar sirgai, ar kalėjime tupėjai, kad taip silpnai atrodai?

— Visiškai tamistėle klysti, visą laiką buvau sveikas, kaip persenęs ridikas ir laisvas kaip vanagas, tik partijos darbais apverstas negalėjau rasti valandėlės atliekamo laiko tamistos aplankyti.

— Tai ką-gi tamsta dirbi, ar žvaigždes padangėmis skaitai?

— Ką dirbu? Lengva užklausti, bet atsakyti, tai netaip lengvai galima.

— Vis-gi bent kiek paaiškink, gal aš suprasiu kame dalykas.

— Kaip tau senam kaimynui ir draugui atvirai pasakysiu, viską — kaip iš pypkės išdrošiu. Pirmiausia tamista turi žinoti, kad aš esu trečiuoju pagelbininku cicilikų ratelio stebulos, kuri apie viską sukasi, antra, esu generalis platintojas ciciliščių šakių ir laisvosios meilės skiepintojas. Trečias gi činas yra už visus svarbiausias, kurį ne bile cicilikutis gal užsipelnyti. Esu "Keleivio" Maikės draugutis — "Kuku."

— Su tais visais činais ir unorais sergėkis ponai "Ku-Ku," kad nepasiliktumei be pukų, kad tie, kurie tamstėlę "činais" apkrovė, nenuvilktų kartais tamstos marškinių.

— E, apie tai nėra ką dejuoti, mūsų tarpe nei vieno gero nei doro nėra, mes jau žinome su kokiais turime reikalą. Jeigu jau mes ne apgausime, tai ir mūsų ne apgaus; tas yra net ant mūsų cicilikų platformos parašyta ir visų kuopų vienbalsiai priimta ir užtvirtinta.

— Tegul bus ir taip, tik saugokis, kad kartais kur odegą neprikirstų, nes su tokiais sebrais draugaujant, kurie sąžinės nei Dievo buvimo nepripažįsta, galima visako tikėties ir susilaukti.

— Kam-gi jau aš galvą kaip puodynę ant pečių nešioju, raudoną kaklaryšį ryšu ir susipratusio vardą turiu... ne, jau aš ne kvailas.

— Tegul bus ir taip, aš neprieštarauju. Bet, meldžiamasis, minėjai esąs "Keleivio" Maikės kokiuom tenai "činauninku", tai aš norėčiau sužinot, kas tai per sutvėrimas tasai "Keleivis" ir tas Maikis, kad net "činus" dalina? Gal turi cicilikų viešpatijoje užėmę kokio karaliaus ar prezidento vietą?

— Kad taip žingeidauji, tai tuojaus išpasakosiu viską iš pačių panagių, tik klausyk ausis išplėtęs. "Keleivis" yra toksai "niuspeiperis," lietuvių buržujų biznierių leidžiamas, būk socijalizmo platinimui ir tikėjimo griovimui, arba kaip jie patys sako "proletarų reikalams pašvęstas laikraštis." Galėčiau tamstai ant ausies pasakyti, kad nei tas laikraštis, nei to laikraščio leidėjai jokiuo būdu negal būti priskaityti prie proletarų, nes jie yra pirmo plauko buržujai, žmonių mulkintojai ir darbininkų pirmos rūšies išnaudotojai.

Kaipo pavyzdį galima parodyt kokiuos jie kapitalus susikrovė iš darbininkų išnaudojimo ir kokiuos murus išsistatė. Tokiuose muruose negėda būtų gyvent ir kapitalistams — milijonieriams. Bet tiek to, tegul būna taip, kaip reikalauja socijalizmo surėdimas, o mes grįškime prie pradėtojo dalyko.

Tai tame "Keleivyje" gyvena Maikis, o aš jo išaugštintas tarnas.

Na, ar dabar jau tamsta supratai ką tas viskas reiškia?

— Nors draugutis ir gana garsiai aiškinai, bet aš mažai ką tesupratau, tik man vien tas paaiškėjo, kad "Keleivis" yra biznierių laikraštis, leidžiamas žmonių mulkinimui, ir kad jį leidžia gaudagrašiai, buržujai - biznieriai, o ne proletarai ir darbininkų užtarytojai, kaip kad skelbiasi. O apie Maikį visiškai nieko nesupratau. Meldžiamasis, ar negalėtumei aiškiaus pasakyti?

— Taigi, taigi, aš taip ir maniau, kad tamsta nesuprasi nieko iš mano aiškinimo, nes ir aš pats nieko nesuprantu, nors ir skaitausi nemažai apsišvietusiu ir susipratusiu ir net kitiems mulkiams taip šviečiu, kaip tas mano raudonasis kaklaryšis. Aš turiu, štai, vieną numerį "Keleivio," tai susiieškok jame Maikės pasikalbėjimus, perskaityk ir viską žinosi, kas tik yra greometrijos greografijoje, ir būsi šviesus kaip ir visi cicilikų stulpai ir galvočiai, busi išmin-čius — per visą pilvą.

Aš pats nekaip moku skaityti, bet tamsta geriau sugrabaliosi mūsų švietėjų mintis...

F. V.

BRIGHTON, MASS.

Lietuvių Ko-operatyviška draugystė meldžia visų aplinkinių draugysčių ir organizacijų nerengti balių 12 spalio Brightone bus apvaikščiojimas (October) Columbus day, nes ir įkurtuvės naujai pastatytos Lietuviškos svetainės.

(99-103).

Draugijos kurios turi "Darbininką" už organą.

VALDYBA ŠV. JUOZAPO DR-JOS, SHEBOYGAN, WIS., KURI PAĖMĖ "DARBININKĄ" ORGANU.

Prez. Antanas Skieris,
909 Indiana Ave.
Vice-prez. Juozas Bubnis,
733 Indiana Ave.
Fin. rašt. Juozas Rutkauskas,
1013 Clera Ave.
Prot. rašt. Antanas Brusokas,
1019 Delingham Ave.
Maršalka Juozas Buivyda,
1436 So. 9-th Str.
Kasierius Tamošius Grigaliunas,
1437 So. 11-th Str.
Kasos globėjai:
Petras Gelbūda,
Mateušas Kučauskas,
1133 Michigan Ave.

Organo sekretorius, Jonas Stauskas,

ŠV. ELZBIETOS DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI HARTFORD, CONN.

Pirm. — Teklė Blužienė,
1214 Broad St.
Vice-pirm.— Paulina Gelažiutė,
41 Capitol Ave.
Prot. Rašt. — Ona Manikaitė,
234 Park St.
Fin. rašt.—Veronika Smitkiutė,
4½ Hungerford St.
Ižd. — Felicija Plikunienė,
103 Bond St.
Iždo glob. — M. Karaliutė,
24 Woodbridge St.
Maršalka — Elena Valavičiutė,
23 West St.

ŠV. MIKOLO ARKAN. DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI COLLINSVILLE, ILL.

Pirmininkas:
Pranas Stankaitis,
705 Peers Ave.
Vice-pirmininkas:
Jurgis Naujokaitis,
440 So. Clinton St.
Prot. Sekretorius:
Jonas Rudinskas,
600 N. Guernsey St.
Fin. Sekretorius:
Kazys Žukas,
427 Walnut St.
Iždininkas:
Mikolas Gudeliauskas,
401 N. Hesperia St.
Iždo globėjas:
Jonas Norkus,
904 Vandalia St.
Maršalka:
Ad. Smukis,
817 High St.
Ligonių lankytojas:
Juozas Millus,
335 Central Ave.
Susirinkimai laikomi kas antrą ir ketvirtą ketvirtadienį kiekvieno mėnesio, katalikiškos mokyklos salėje

225 VANDALIA ST., COLLINSVILLE, ILL.

ADRESAI VALDYBOS ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO DRAUGIJOS CAMBRIDGE, MASS.

Pirmininkas: —
A. Vaisiauskas,
14 Moore St.
Pirm. pagelbininkas: —
C. Kavolius,
62 Portland St.
Protokolų Raštininkas: —
K. Galinauskas,
719 Main St.
Finansų Raštininkas: —
J. Smilgis.
65 Portland St.
Iždininkas: —
J. Jasinskas,
218 Washington St.
Maršalka: —
J. Lukšis,
220 Washington St.
Kasos globėjai: —
K. Voveris,
A. Sunudkas,
J. Žilis.

LIETUVIAI PAVESKITE DARBUS SAVIEMS.
Geriausias Lietuvis siuvėjas.
Siuvu vyriškus ir moteriškus drabužius, sulig naujausios mados.
Taisau, prosinu, valau ir dažau senus. Taip-gi kunigams siuvu SIUTONUS ir esu gerai įsipraktikavęs tame darbe, kaip Lietuvoje, taip ir čia Amerikoje.
Darbą atlieku greitai ir pigiai.
Jeigu kas reikalauja, darbą pasiimu ir pristatau tiesiog į namus.
Tel. Charter 2354-4
A. K. MAZALAS
94 JEFFERSON STR., HARTFORD, CONN.

W. W. Chižius
Lietuvys Graborius

Jonas Klimas
Kvietkų Išdirbėjas
Važiuojame ir į kitus miestus nei kiek brangiau nerokuodam
310 Broadway, So. Boston.

DIDZIAUSIA KRAUTUVĖ.
Knygų ir visokių religiškų daiktų.
Kas prisiųs 10c. krasos ženkleliais, gaus kataliogą.
Turiu daugybę visokių maldaknygių lietuviškų ir lenkiškų.
P. MIKALAUSKAS,
248 W. Fourth Street, South Boston, Mass.

"Draugas"
Vienintelis pigiausias Lietuvių Katalikų
DIENRAŠTIS
"DRAUGAS" duoda daug žinių iš **karės lauko,** pasakoja, kas dedas **nelaimingoje mūsų tėvynėje Lietuvoj,** skelbia **įdomiausius atsitikimus iš viso pasaulio.** Žinios paduodamos **kuogreičiausiai.**
"DRAUGAS" remia, stiprina lietuvių katalikų draugijas, rūpinasi jų reikalais.
"DRAUGAS" kelia **tautišką susipratimą, platina katalikiškai lietuvišką kultūrą.**
"DRAUGAS" rašomas **aiškia ir visiems suprantama kalba.**
"DRAUGAS" metams tekaštuoja **tiktai $3.00,** pusei metų **$1.75.** Čikagoje, **siunčiant pačta,** metams **$4.50.** Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais **po 1c.**
Užrubežyje "Draugas" dienraštis metams $6.
"SAVAITINIS DRAUGAS", Metams kaštuoja tik $1.50.
Atskiras numeris po **3c.**
Visais reikalais kreipiantis adresuokite:
Draugas Publishing Co.
1800 W. 46th St. - - CHICAGO, ILL.

Nebuk be katalikiško laikraščio.

Ar esi susipažinęs su visais lietuvių katalikiškais laikraščiais? Susipažink su visais ir pasirinkęs sau patinkamiausią užsirašyk jį. Jei dar neesi susipažinęs, tai parašyk laišką ir paprašyk, kad atsiųstų pasižiūrėjimui. Visi savaitiniai ir tankiau einantieji laikraščiai siunčiami pasižiūrėjimui dykai.

Niekas neprivalo būti be katalikiško laikraščio. Reikia kiekvienam bent vieną katalikišką laikraštį užsisakyti ir skaityti. Reikia žinoti, kas katalikų visuomenėje veikiama, reikia vis tėmyti gyvenimo bėgį, reikia pažinti katalikiškas įstaigas, organizacijas. Tą pažinsime sekdami katalikišką spaudą.

Tie, kurie neskaito katalikiškų laikraščių lengvai esti visokių atskalūnų suklaidinami, tokie įtiki atskalūnų žodžiams ir kelia netvarką mūsų katalikiškose organizacijose, dr-jose, kuopose, parapijose ir visokiame veikime. Tai tokie pasidaro trukdytojai naudingų, gerų darbų.

Tokių suklaidintų lietuvių katalikų yra nemažai ir jie daug blėdies pridaro. O tai taip yra, kad jie neskaito katalikiškų laikraščių.

Prie palaikymo katalikiškos spaudos mus ragina popiežiai, vyskupai, kunigai ir visi apšviestūnai. Šiais laikais nepakanka geram katalikui pasiganėdinti atlikinėjimu katalikiškų apeigų. Reikia prisidėti prie katalikiško veikimo, prie katalikiškos spaudos palaikymo ir platinimo.

Būk skaitytoju bent vieno iš sekančių laikraščių:

"DARBININKAS,"
Metams tris kartus savaitėje $3.00, vieną kartą savaitėje $1.50.
242 W. Broadway, ... South Boston, Mass.

"DRAUGAS"
(Dienraštis)
Metams $3.00, Savaitinis Draugas metams $1.50.
1800 W. 46 St., -::- Chicago, Ill.

"VYTIS"
(Du kartu mėnesyje)
Metams $1.50, pusei metų 75c.
731 W. 18 St. -::- Chicago, Ill.

"IŠEIVIŲ DRAUGAS"
(Savaitraštis)
Metams $2.00, pusmečiui $1.00.
Mossend. Lanarkshire, Scotland.

"TIKYBA IR DORA"
(Du kartu mėnesyje)
Metams 75c.
1631 W. North Ave., Chicago, Ill.

"PAŽANGA"
(Mėnraštis)
Metams $3.00, pusm. $1.50, atskiras numeris 25c.
P. O. Box 204, -::- -::- Girardville, Pa.

"ŽVAIGŽDĖ"
(Savaitraštis)
Metams $2.00.
3554 Richmond Street, -::- -::- Philadelphia, Pa.

"ŽVIRBLIS"
(Mėnraštis)
Metams $1.00, pusmečiui 75c.
Box 576, -::- -::- Forest City, Pa.

"EŽYS"
(Mėnraštis)
213 Station Road, Dykehead, Shotts, Scottland.

"ŠVIESA"
(Du kartu mėnesyje)
Metams 50c.
46 Congress Ave., -::- -::- Waterbury, Conn.

"TAUTOS RYTAS"
(Mėnraštis)
Metams 50c.
314 Mahanoy Ave., -::- Mahanoy City, Pa.

"MOKSLEIVIS"
(Mėnraštis)
Metams $1.00.
P. O. Box 82, -::- -::- Westfield, Mass.

Jau išėjo iš spaudos
Gurkliutės Eilės
KAINA 10 CENTŲ.
Siųskite užsakymus.
Agentai, knygų platintojai užsisakykit šimtais. Lengviausia parduodama knygelė.

Tautos Fondo reikalai.

ATSKAITA TAUTOS FONDO IŽDININKO IŠ PAJAMŲ IR IŠMOKESNIŲ UŽ 3 MĖNESIUS, TAI YRA, IKI RUGP. 31, 1916.

Birž.	1916 Balansas	$51.272.04
" 9	" gauta iš T. Fondo 1 skyr. Newark, N. J.	325.00
" " "	" " SLRKA. delegatų laike seimo Philadelphia, Pa.	46.95
" " "	" " T. Fondo 13 skyr. Brooklyn, N. Y.	40.00
Liep. 3 "	" " J. E. Kard. Gibbonso, Baltimore, Md.	200.00
" " "	" " Auka iš German Savings Bank, Baltimore, Md.	10.00
" " "	" " Kun. A. Petraičio aukas iš Gilbertville, Mass.	51.50
" " "	" " Anelės Benas iš Patterson. N. J.	20.00
" " "	" " T. Fondo skyr., Grand Rapids, Mich.	28.31
" " "	" " T. Fondo skyr., E. St. Louis, Ill.	25.00
" " "	" " Saldžiausios Širdies V. J. Dr-jos, Chicago, Ill.	78.87
" " "	" " S. Bugnavičiaus aukas surinktas prakalbose Lewiston, Me.	49.40
" " "	" " J. Statkevičiaus aukas surinktas krikštynose, Detroit, Mich.	12.00
" " "	" " T. Fondo skr., New Haven, Conn.	45.44
" " "	" " Šv. Pranciškaus Dr-jos, New Haven, Conn.	54.56
" " "	" " Kun. S. Kučo aukas surinktas "Tag Day' Haverhill, Mass.	251.53
" " "	" " T. Fondo 13 skyr., Brooklyn, N. Y.	6.50
" " "	" " 166 SLRKA. kp., Middleboro, Mass.	22.35
" " "	" " T. Fondo skyr., So. Boston, Mass.	73.78
" " "	" " Onos Babarskiutės iš Tamaqua, Pa.	3.00
" " "	" " Visų ŠŠ. Dr-jos Chicago, Ill.	17.50
" 24 "	" " Alex. Prečinausko, Chicago, Ill.	10.00
" 26 "	" " T. Fondo skyr., Baltimore, Md.	100.00
" 20 "	" " Kun. Janušo aukas iš Forest City, Pa.	27.80
" " "	" " Jurgelevičių aukas surinktas vestuvėse Middlesboro, Mass.	8.00
" " "	" " Jok. Šliko iš Roxbury, Mass.	5.00
" " "	" " T. Fondo skr., Athol, Mass.	80.00
" " "	" " G. Vaškos duoklės T. F-ui, Chester, Pa.	1.00
" " "	" " T. Fondo 13 skr., Brooklyn, N. Y.	7.80
Rug. 2 "	" " S. V. Kulikausko aukas Waterbury, Conn. Dr-jų	30.00
" " "	" " Kun. Česnos iš Tamaqua, Pa.	1.00
" " "	" " PP. Baltrukonių aukas sur. vestuvėse, Gary, Ind.	11.00
" " "	" " Šv. Cecilijos Gied. Dr-jos, Chicago, Ill.	13.65
" " "	" " Šimkų aukas surinktas vestuvėse, Spring Valley, Ill.	5.25
" 9 "	" " P. Ragausko aukas iš Vandergrift, Pa.	11.25
" 14 "	" " 41 kp. Pl. Bl. Chicago, Ill.	22.15
" 18 "	" " T. Fondo skyr., Cedar Rapids, Mich.	5.00
" 22 "	" " Antano Knistauto, Chicago, Ill.	2.00
" " "	" " SLRKA. 137 kp. ir Šv. Mikolo Draugijos Rockford, Ill.	13.90
" 26 "	" " A. Nausėdų aukas surinktas krikštynose Kewanee, Ill.	8.55
" " "	" " Šv. Juozapo par. aukas surinktas bažnyčioje Waterbury, Conn.	397.74
" " "	" " J. K. Miliausko aukas surinktas priėmime Aleksandravičių, Brooklyn, N. Y.	23.50
" 29 "	" " Šv. Jurgio Dr-jos, Trenton, N. J.	42.35
" " "	" "M. Juozapaičio, New Canaan, Conn.	5.00
" " "	" " T. Fondo 32 skr., Chicago, Ill.	88.87
" " "	" " T. Fondo 3-čio skyr., Girardville, Pa.	100.00
Rugp.2 "	" " iš p. Šato aukas iš N. Abington, Mass.	21.00
" " "	" " J. Jakaičio aukas 136 kp.? iš Watervliet, N. Y.	27.00
" " "	" " T. Fondo skyr., Youngstown, Ohio.	56.75
" " "	" " P. Deksnio aukas iš Harvey, Ill.	12.20
" " "	" " Kun. S. J. Čepanonio aukas Duquesne, Pa. lietuvių	100.00
" " "	" " A. Gudaičio aukas iš New Philadelphia, Pa.	9.80
	Viso labo per tris mėnesiu inplaukė	$2.261.33
	Išviso iki 31 [illegible] į Tautos Fondą inplaukė	$53.533.37

[illegible] L. I. BUBO IR

$2.000 LIETUVIAMS BELAISVIAMS VOKIETIJOJE.

(Atsišaukimas į Tautos Fondo Komisiją.)

Kadangi lietuvių belaisvių Vokietijoje yra apie 20.000 ir jų padėjimas begalo vargingas, tai Tautos Fondo valdyba nutarė siųsti "Lithuanios" draugijai, kuri rūpinasi lietuvių belaisvių šelpimu, Šveicarijon, $2.000. Bet, kadangi visas T. F. veikimas yra giliai demokratiškas ir tvarkus, tai tam siuntimui yra reikalingas didžiumos Tautos Fondo Komisijos pritarimas. Kaip jau minėta, Centro sekretorius neturi visų Tautos Fondo Komisijos narių adresų, todel, negalėdamas į kiekvieną narį kreipties laiškais, ir kreipiasi per laikraščius:

Visi Tautos Fondo Komisijos nariai turi per savaitę laiko (nuo patalpinimo šio atsišaukimo spaudoje) pranešti T. F. sekretoriui, ar pritaria pasiuntimui $2.000 "Lithuanios" draugijai Šveicarijon del sušelpimo lietuvių belaisvių Vokietijoje. Prie to Komisijos nariai turi prisiųsti ir savo adresus.

Dalykų aiškumui ir žiniai mūsų visuomenės žemiau paduodame ir visų Tautos Fondo Komisijos narių pavardes.

Kazys Pakštas,
T. F. sekr.

P. S. Gavę didumos Komisijos pritarimą, minėtus pinigus greitu laiku pasiųsime "Lithuania'i."

TAUTOS FONDO KOMISIJA.

1. skyrius, Newark, N. J.
1. Kun. J. Dobužinskas, 2. Kazys Vaškevičius, 3. Barbora Vaškevičiutė, 4. Ant. Masandukas, 5. Al. Novakauskas.
2. skyrius, Pittsburg, Pa.
6. Kun. J. J. Sutkaitis, 7. J. G. Miliauskas, 8. B. Vaišnoras.
3. skyrius, Girardville, Pa.
9. Kun. Dr. Pr. Augustaitis.
5. skyrius, New Britain, Conn.
10. Kun. E. Grikis.
6 skyrius, Baltimore, Md.
11. Juozas Vasiliauskas, 12. Juozas Pautienius, 13. Juozas Janulevičius.
10. skyrius, Bridgeport, Conn.
14. Kun. M. Pankauskas.
11 skyrius, So. Boston, Mass.
15. Kun. F. Kemėšis, 16 M. Venys, 17. kun. T. Žilinskas, 18. St. Noreika.
12 skyrius, Athol, Mass.
19. Kun. Pr. Meškauskas.
13 skyrius, Brooklyn, N. Y.
20. Kazys Krušinskas.
14 skyrius, Kingston, Pa.
21. Jurgis Jonavičia.
15 skyrius, Donora, Pa.
22. Kun. Magnus Kazėnas.
18 skyrius, Brooklyn, N. Y.
23. P. Montvila.
21 skyrius, Philadelphia, Pa.
24. Jurgis Pranckunas.
22 skyrius, Cleveland, Ohio.
25. J. Sakalauskas.
23 skyrius, Homestead, Pa.
26. Kun. S. Čepanonis.
24 skyrius, Rochester, N. Y.
27. Vytautas Danilevičius.
26 skyrius, Minersville, Pa.
28. V. J. Lukoševičius.
30 skyrius, Worcester, Mass.
29. Kun. J. J. Jakaitis.
skyrius, Chicago, Ill.
30. Kazys Pakštas, 31. A. [illegible]eksandravičius.
skyrius, Chicago, Ill.
32. A. Nausiedienė, 33. A. A. [illegible]akis, 34. M. Žaldokas.
skyrius, Hartford, Conn.
35. Andrius Pateckis.
skyrius, Cambridgė, Mass.
36. Vladas Jakavičia.
skyrius, Scranton, Pa.
37. A. Sodeika.
skyrius, Brockton, Mass.
38. M. Abračinskas.
skyr., New Philadelphia, Pa.
39. kun. V. Matulaitis.
skyriaus, Chicago, Ill.
40. Antanas Sutkus.
skyrius, Waterbury, Conn.
41. J. Kovas, 42. Vincas [illegible]amazauskas.

[illegible]AUKOS TAUTOS FONDUI.

Iš Girardville, Pa., T. Fondo 3-čias skyrius.

Po $2.00 aukavo svetimtau-

Kelker, Att'y; J. B. Howler. Po $1.00 aukavo: P. Zalvienė, M. Jasulaitienė, P. Sutkaitienė, M. J. Clarck, J. J. Foy, Henry Welles, T. J. Mc Donald, Dr. M. J. Dewey, E. C. Malarkey, Ch. Fife, Dr. W. L. Birmington, E. J. Wandler, A. H. Ramburger, Mrs. J. F. Bryson, Dr. W. J. Managhen, Dr. W. R. Buckley, M. J. Welch, P. Aranovicz, M. Drulienė. Smulkių aukų pas svetimtaučius surinkta $29.33. Viso $54.33.

Per T. F. 3-čio skyriaus prakalbas 11 birželio, 1916. Po $5.00 aukavo: Kun. Dr. Pr. Augustaitis, Pr. Micevičius. Po $2.00: V. Rakauskas. Po $1.00: J. Urbanavičius, A. Bernotas, A. Služa, J. Judsnukis, T. Vasiliauskas, Z. Zubrys, Ig. Koscianskas, J. Vilkelis, V. Subočius, O. Sajonutė, M. Radzevičienė, B. Urbonavičia, J. Pauža, Ig. Gelumbauskas, K. Akromas, Ant. Bliznevičia, J. Raibikis, S. Bieliauskas, J. Demkus. Smulkių aukų $8.20. Viso $39.20.

Seniau surinkta:
Po $1.00 nuo šių asmenų: B. Kreivėnas, P. Šlumbienė, St. Miksa, V. Morkunas, F. Kuncevičia.
Smulkių aukų $11.47.
Viso labo $100.00.
Iš New Cannaan, Conn.
Mykolas Juozapaitis aukavo $5.00.

Visiems aukautojams Tautos Fondo vardan tariu nuo širdų ačių!

K. Pakštas,
T. F. sekr.

Tautos Fondo valdyba.

Pirmininkas:
Kun. J. J. Jakaitis,
41 Providence St.,
Worcester, Mass.
1-mas vice-pirm.:
Adv. A. A. Šlakis,
3255 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
2-ras vice-pirm.:
Kun. P. Serafinas,
2327 W. 23-rd Pl.,
Chicago, Ill.
Sekretorius:
K. Pakštas,
917 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.
Iždininkas:
B. Vaišnoras,
1514 Carson St.,
S. S., Pittsburgh, Pa.
Iždo globėjai:
A. Nausiedienė,
917 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.
J. Miliauskas,
1910 Carson St.,
S. S., Pittsburgr, Pa.

Atsišaukimas.

Šiuomi atsišaukiame į Jus gerb. agentai ir kuopų organizatoriai pagelbėti mums šiame darbe. Sulig nutarimo L. D. S. Seimo leisti Kalendorių 1917 metams.

APSIIMKITE PARINKTI APGARSINIMŲ.

Apgarsinimai nėra sunku gauti, nes leidžiama daugiaus kaip 16.000 egz. formato 6X9 — 128 pusl. Kaina bus tik 25c.

Šiomis dienomis buvo išsiuntinėti laiškai su išlygomis toriams, jeigu kurie negavote tuojaus atsišaukite; taip-gi kurie gavo praneškite ar apsiimate pasidarbuoti.

Gavę atsakymą, pagarsinsime organe visus tuos kurie apsiims rinkti apgarsinimus.

Suskubkite, nes visai mažai laiko turime.

Butinai turime išleisti prieš "Katalikų Spaudos Savaitę."

Jau pradedame statyti ir tvarkyti.

Su visais reikalais kreipkitės šiuo adresu:

"Darbininkas,"
242 W. Broadway,
South Boston, Mass.

UŽSISAKYKITE, SKAITYKITE IR PLATINKITE

"MOTERŲ DIRVĄ."

PIRMĄJĮ IR VIENATINĮ AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALĄ.

"MOTERŲ DIRVA" išeidinės apie 15 d. kiekvieno mėnesio, (pradedant nuo Spalio mėn. šių metų) 24 puslapių didumo.

"MOTERŲ DIRVOJ" rasite įvairių straipsnių moterų reikaluose.

"MOTERŲ DIRVOJ" rasite nurodymų apie namų ruošą; maisto gaminimą ir valgių sveikatingumą.

"MOTERŲ DIRVA" talpins straipsnius apie šeimynos sveikatą ir jos užlaikymą.

"MOTERŲ DIRVOJ" tilps straipsniai ir patarimai apie vaikų auklėjimą, rasite literatūros skyrių pilną gražių apysakų, eilių, lošimų ir tt.

Taip-pat "**Moterų Dirvoj**" bus gvildenti įvairūs klausimai, paliečiantieji moterų politiškas teises.

"MOTERŲ DIRVOJ" tilps vaikų skyrius, kuris rūpinsis mūsų priaugančios kartos reikalais.

"MOTERŲ DIRVA" privalo lankyti visų lietuvių namus. Joje ras sau reikalingiausių žinių ir motyna, ir šeimynos tėvas, ir mergaitė bei jaunikaitis, o vaikams tai neišsemiamas džiaugsmo šaltinis.

"MOTERŲ DIRVĄ" leidžia A. L. R. K. Moterų Sąjunga.

"MOTERŲ DIRVOS" kaina Suvienytose Valstijose $1.00 metams; pusmečiui 50 centų; atskiras numeris 10 centų. Užrubežyje metams $1.25; pusmečiui 75 centai; atskiras numeris 15 centų.

Prenumeratą siųskite ir visais reikalais kreipkitės į

"MOTERŲ DIRVĄ'
14 COMMONWEALTH AVENUE,
WORCESTER, MASS.

RAŠYKITE LAIŠKUS Į LIETUVĄ.

Į užimtąją Lietuvą laiškai eina tik vokiškoj kalboj rašyti.

Bile kas negali vokiškai parašyti laiškų. Tai "Darbininkas" siuntinėjime į užimtąją Lietuvą laiškų patarpininkaus — įsteigė

VERTIMO IR IŠSIUNTINĖJIMO LAIŠKŲ BIURĄ.

Tai-gi norintieji siųsti į Lietuvą laiškus, gali siųsti juos į "Darbininką." Čia jie bus išversti vokiškon kalbon ir be jokio atidėliojimo išsiunčiami Lietuvon per Lietuvių biurą Stockholme, Švedijoj. Stockholme tie laiškai bus užregistruoti ir pasiųsti Lietuvon. Jei adresatų neatsiras, tai laiškas sugrįš. Vertimo ir siuntimo visi iškaščiai bus 40c. T. y. už tuos 40c. bus atlyginta vertikui, išmokėta už popierą, kon-

═Jau pražydo═

„Laisvamanių Žiedų"

3-čias numeris.

Iš 7.000 "Laisvamanių Žiedų" 2-ojo numerio liko apie 400; 6.600 išpirko "Laisvamanių Žiedų" mylėtojai, garbintojai ir remėjai.

Galima spėti, kad 3-čias "Laisvamanių Žiedų" numeris, kuris jau išėjo iš spaudos, turės dar didesnį pasisekimą. nes savo raštais daug įvairesnis už antrąjį numerį.

Bet dar ne viskas, reikėtų pasirūpinti tuos 400 likusių, paskleisti tarpe tų, kurie nori susipažinti su Dėde Jackum ir jo sekretorium, nes daugiaus vargiai kur galės pamatyti.

Perskaitę šį pranešimą ir užsisakydami 3-čiojo numerio, neužmirškite ir antrojo.

„Laisvamanių žiedų"

3-čio numerioturinys.

1. **Vienas kerta kitas lopo.**
2. **Kiek vaikų turėti.**
3. **Neišlošė.** (Eilės).
4. **Laisvamanių dirvonai.**
5. **Šis-tas.**

Už **vieną centą** tokios puikios medžiagos nesurasite net "cicilikų" žemiškame rojuje.

Skaitykite, platinkite, remkite "Laisvamanių Žiedus."

1-as centas.

Užsisakantiems šimtą egzemp. 70c. Nuo 200 iki 400 po 60c. šimtas

Imant nemažiau 500 po 50c. šimtas.

Kas norės gauti "Laisvamanių Žiedų" numerį iš kitur, tas turės krasaženklį už 2c.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

"DARBININKAS"
242 W. Broadway So. Boston, Mass.

IŠĖJO IŠ SPAUDOS

DVASIŠKOJO GYVENIMO VADOVĖLIS.

.. Puiki knyga, turtinga turiniu, joje rasi geriausius savo sielai patarimus. Knyga didelė ir gražiai išleista. Tur 409 pusl.; audeklu apdaryta. Su prisiuntimu atsieina tik vienas doleris. Ją išleido:

KUN. A. STANIUKYNAS,
2634 W. 67-th Str., Chicago, Ill.

Rašyk pas jį, o knygą tuojaus gausi.

"Lietuvių Balsas"

LIETUVIŲ BALSAS rūpinasi žadinti lietuvių tautos sąmonę ir stiprina jų dvasią, kad kantriai lauktų karo pabaigos.

LIETUVIŲ BALSAS padeda šviesties ir tobulinties; jis ragina tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimtaučių, kas tik dora ir naudinga, o nesigabenti grįžtant tėvynėn nieko, kas žemina mūsų tautą.

LIETUVIŲ BALSO didžiausias troškimas sujungti tautiečius viena tautos ir tėvynės meilės juosta ir paruošti kiekvieną lietuvį, kad, kaip tik paliaus žvangėję ginklai, tuojau grįžtų Lietuvon, nes tėvynės žemelė, pavirtusi per karą dirvonais, prirausta duobių ir griovių, laukia ariama ir valoma, o nugriauti tėvų kapai — aptveriami,

LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo škiltyse kuopigiausia kaina skelbimus-ieškojimus, grąžina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padeda surasti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.

LIETUVIŲ BALSO **kaina:** Rusijoje metams **5 rb.**; 9 mėnesiams **3 rb. 90 kap.**; 6 mėnesiams (pusei metų) **2 rb. 60 kap.**; 3 mėnesiams **1 rb. 30 kap.**; vienam mėnesiui **45 kap.** Užsieniuose metams **9 rb.**; 9 mėnesiams **6 rb. 80 kap.**; 6 mėnesiams (pusmečiui) **4 rb. 60 kap.**; 3 mėnesiams **2 rb. 35 kap.**; 1 mėnesiui **80 kap.** Skyrium numeris **5 centai.**

SKELBIMŲ KAINA. Petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant puslapį į keturias skiltis) prieš tekstą — 60 kap.; po teksto — 30 kap. Pabėgėliams, ieškantiems giminių arba darbo petito eilutė po teksto — 10 kapeikų. Amerikoje prieš tekstą 50 centų, po teksto 25 cent. petito eilutė, giminių ieškantiems po teksto 10 centų petito eilutė.

Lietuvių Balso :-: :-: adresas
Petrograd, Baskov 29.

Vietinēs Žinios.

NEATSIDARYS MOKYKLOS.

Bostone mokyklos atsidarys tik rugsējo 25 d. Mokyklų atidarymas atidētas del to, kad dar tebēra paraližio pavojus.

ATITAISYMAS.

Pereitame "Darbininko" numeryje korespondentas Narys aprašydamas Šv. Petro ir Povilo dr-jos susirinkimą pavadino Varnauską latreliu. Pasirodo, jog tai neteisingas pavadinimas. Pats Varnauskas buvo "Darbininko" ofise ir pasiaiškino nesąs jokiu latreliu ir nuo pašaliečių girdējome, jog jis yra taupus vyras. Todel mielu noru tą atitaisome ir atšaukiame.

PERSPĒJIMAS.

Einantieji į šv. Petro bažnyčią privalo būti atsargūs. Nesineškite pinigų, nes vēl patēmyta kišenvagių. Pereitą nedēlią slapti policijantai patēmijo 3 kišenvagius. Jau ne vienam mūsų bažnyčioje apkraustē kišenius.

Leonas Švagždis.

ŽUVO 50 ŽMONIŲ.

Ant salos Dominica, kuri priguli Anglijai buvo ištikus baisi viesula, žuvo viesuloj 50 žmonių. Daug buvo sužeista.

Paieško Karolio (Charles) Romasky, pirmiaus gyveno 175 Bolton St., So. Boston'e. Jis pats ar kas kitas praneškite šiuo adresu:

A. I. 242 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Paieškau Petrą Bajoriuną, paeina iš Kauno gub., Panevežio pav. iš Lietuvos apie tris metus, girdējau, kad gyvena apie Chicago, Ill.

Jeigu kas žinote, malonēkite pranešti ant šito adreso:

Antanas Kostečkis,
285 Clenton St.
Binghamton, N. Y.

Parsiduoda kriaučių dirbtuvē, geroje vietoje lietuvių apgyventoj. Parsiduoda labai pigiai.
Vieta:
311 W. Fourth St.
Kampas D St.,
So. Boston, Mass.

Parsiduoda rakandai (forničiai) del 4 kambarių.
Priežastis pardavimo, moteris ligonbutyje (Hospital).
Z. Usavičius,
35 Mercer St.,
So. Boston, Mass.

LENKIŠKA LIETUVIŠKA A P T I E K A (Gydykla)

Gydome visokias ligas, duodame vaistus, patarimus dykai.
Hampshire St. Pharmacy,
85 Hampshire Street,
(Prie lietuvių bažnyčios)
Cambridge, Mass.

Nuo Administracijos.

Šiuomi pranešame visiems savo skaitytojams, kurių prenumerata pasibaigē arba jau baigiasi, kad pasiskubintumēte atnaujinti, nes mes kaip tik išsiuntinējame pranešimus ir negavę jokio atsakymo, turēsime sustabdyti siuntinējimą "Darbininko."

Taip reikalauja pačtas, o antra pabrangus popierai negalime siuntinēti ant abejo.

Kaip gaunate žinią tuojaus money order arba čekį.

Jeigu to negalite padaryti parašykite nors kada prisiųsite pinigus.

Pasitikime, kad mūsų skaitytojai ir rēmējai paklausys ir, nevilkins prisiuntimą.

"Darb." Administracija.

TELEPHONE SO. BOSTON 605
Lietuviškas ADVOKATAS
William F. J. Howard
Lietuviška pavardē buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 Broadway. So. Boston.

Savas Pas Savą Remkit Savuosius

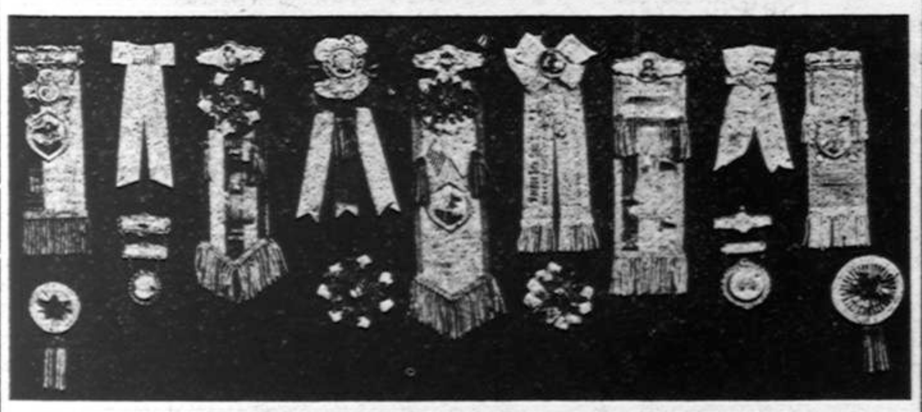

Reikale kreipkitēs pas vienatinį lietuvį išdirbēją šių dalykēlių: visokių ženklelių draugijoms, o ypatingai kukardų, guzikučių, metalinių anameliuotų ir padengtų celuloidu. Išdirbu **šarpas, veliavas, karūnas** ir tam panašius daiktus. Pavestus man darbus atlieku prideramai kas link sutarties ir užsakymus atlieku artistiškai. Dei prašalinimo neteisingų informacijų, kurias skleidžia apie mane noriu aiškiai pasakyti kad visus darbus darau savo rankom.

M. A. NORKUNAS,
166 MELROSE ST., :: :: :: :: MONTELLO, MASS.

VAŽIUOK KUR NORI
AUTOMOBILIAIS DYKAI.

Nes aš papirkau dar du naujus automobilius su minkštomis sēdynēmis ir su "Shock Absorbers;" labai gerai veža kur tik nori. Galima važiuoti pažiūrēti **FARMŲ, NAMŲ, LOTŲ DYKAI.**

Lietuviai seniaus tiktai pirko namus prasčiausiose vietose South Boston'e, o dabar tiktai pradeda pirkti apie City Point, vēliaus pradēs pirkti Dorchester'e ir kitose aplinkinēse geresnēse vietose.

Tai-gi Brangūs Lietuviai, kodel negalima ant sykio padaryti didesnį žingsnį ir pavažiuoti toliaus ir pažiūrēti **NAUJŲ, PIGIŲ IR SU DAUG ŽEMĒS NAMŲ.** Taip-gi pažiūrēti pigių netoli nuo miesto **FARMŲ IR LOTŲ.**

Mes vežam visus už dyką, su visomis šeimynomis Nedēliomis ir paprastomis dienomis, tiktai duokite žinią į mūsų ofisą patys, arba per savo draugus, o mes atvažiuosim prie Tamstų durų išvežti ir aprodyti gražių naujų namų ir Vištų-Farmų arti Boston'o.

Antanas Ivaszkevicz
315 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 605.

Biznieriams svarbu.

L. D. S. leidžia savo kalendorių 1917 m.

Kalendorius bus puikus, iliustruotas, formatas 6X9 — 128 pusl. leisime mažiausiai 16.000. Kaina bus tik 25c.

Geriausia proga biznieriams pasigarsinti jame.

Pagarsinimų kaina labai maža.

Puslapis $12.00.
Pusē pusl. $6.00.
4 dalis pusl. $3.00.
8 dalis pus. $1.50.

Siųskite pagarsinimus kogreičiausiai, nes paskui bus vēlu ir vietos neturēsime.

Jau pradējome statyti ir tvarkyti, todel nesivēluokite.

Apgarsinimus galite paduoti mūsų įgaliotiems agentams arba siųsti tiesiai, bet nevēliaus kaip iki Rugsējo 15 d. š. m.

"D a r b i n i n k a s,"
242 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Telephone So. Boston 605
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telephonus, dengia stogus, ir atlieka visus stalioryst ēs darbus prideramai.
KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas — Gyvenimas
315 W. Broadway. 133 Bowen St
SO. BOSTON, MASS

Agentai uždirba po $45.00 į savaitę, pardavinēdami mūsų patentuotą be šilumos kelinių prosą. Kiekvienam vyrui reikalingas. Visi perka.

Reikalauk platesnių informacijų.

Neris Mfg. Co.,
Box 76, Montello, Mass.

AR NORI BUT GRAŽUS.

Jeigu taip, tai nusipirkite Mosties, kurią išdirba Mentholatum Co. ir visi daktarai ir aptiekoriai pripažįsta geriausia.

Ištepant moste veidą prieš einant gult per kelis vakarus padaro veidą **tyru ir skaisčiu.** Mostis išima visokius spuogus ir dēmesplētmus saulēs nuodegimus ir lašus. Kaina dežutē 50c. ir $1.00.

J. RIMKUS,
Box 36, Holbrook, Mass.

G E R I A U S I O S F A R M O S.

Norintieji pirkti gerų farmų su budinkais, Sodais, apsētais laukais ir neišdirbtos geros žemēs nebrangiai ant lengvų išmokējimų, kreipkitēs prie mūsų, seniausių teisingiausių farmų pardavējų. Mes vienintēliai esame uždētojai ir apgyvendintojai didžiausios lietuvių farmerių kolonijos Amerikoje. Apgyvendinome 360 lietuvius farmerius, kurie trumpu laiku rengiasi išleisti Scottville, Mich. Amerikos lietuviams ūkininkystēs laikraštį. Ta didžiausioji lietuvių farmerių kolonija randasi ant gerų derlingų laukų puikiausioj apielinkēj miesto Scotville ir portavo miesto Ludington, Michigan valstijoje, Mason county. Toj puikioj apielinkēj mes turime daugybę visokių farmų parduoti, ant kurių galime kelis tūkstančius lietuvių farmerių apgyvendinti. Rašykite tuojaus indēdami už 4 cenuts krasos markių, o mes prisiųsime tos kolonijos mapą ir parduodamųjų puikių farmų katalogą su daug paveikslų iš lietuvių farmerių gyvenimo.

Adresuokite,
A. KIEDIS & CO.
Peoples State Bank Bldg.
Scotville, Mich.

C. & P. Telephone St. Paul 5347
G R A B I N I N K A S IR BALZAMUOTOJAS.

Pagrabus atlieku pigiai ir gražiai. Esu išējęs mokykloj tam tikrus graborystēs mokslus ir išdavęs egzaminus. Siunčiu numirēlius ir į kitus miestus ir pargabenu iš kitų miestų.

Tai-gi, vientaučiai, laidojimo reikale visuomet kreipkitēs pas mane.

JONAS GREBLIAUSKAS,
500 So. Paca Street,
Baltimore, M. D.

PARSIDUODA dvi mašinos siuvamos vyriškos, prosas ir stalas. Parsiduoda labai pigiai.
461 Fourth Street,
So. Boston, Mass.

K. VIDIKAUSKAS
2833 Levingston Street,
Philadelphia, Pa.
įgaliotas rinkti prenumeratas ir apgarsinimus "Darbininkui."

"Darb." Admin.

LIETUVIAI PAS SAVUS.

Pasiuvam drapanas sulig naujausios mados ir pagal Jūsų noro.
JONAS BERZELONIS & CO.
28 Chandler Str., Boston, Mass.
(Castle Square's Block'e.)

ŠIS $2.50 ŽIEDAS UŽ $1.00.

Turime ant rankos apie **500 šių žiedų** ir kadangi daugiau jų nemanome daryti, tai visus likusius nutarēme parduoti už tiek, kiek jie mums kainavo padaryti.

Šis žiedas yra padarytas gryno Sterling sidabro.

Gvarantuotas. Su išdirbta raide kaip paveikslas už $1.00. Paimk popieriaus apie ½ colio pločio, apvesk apie piršto narį taip, kad galai porieriaus susitetų. Pažymēk raidę, kokią norēsi kad būtų išdirbta, prisiųsk mums su $1.00, o mes tuojau prisiųsime tamstai žiedą. Jti nebūsi pilnai užganēdintas, sugrąžįsime pinigus atgal. Rašyk tuojaus.

NERIS MANUFACTURING CO.,
Box 76 d., Montello, Mass.

Nepaprastai pigiai

Mūsų kainos visados žemesnēs.

Lietuvis pardavējas visados yra, kuris parodys daiktus, kainas ir pasakys, kaip galima sutaupyti pinigus.

Speciališkai išvedinami minkštais viršais ir apačia šienikai (mattress) su tvirtu audimo užvalkalu parsiduoda po $3.00 ir $3.35 vertēs $5.00.

James Ellis Co.
Kampas B ir B'way,
South Boston, Mass.

GRYNAIS PINIGAIS IR ANT IŠMOKĒJIMO.

Atsiminkite mirusius

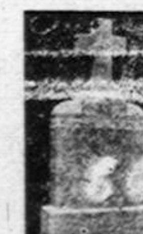

Pastatykite paminklą ant amžinos atminties.

Lietuviai kreipkitēs pas mane, nes aš užlaikau puikiausią **P A M I N K L Ų** išdirbystę.

Yra viena iš geriausių.

A. Čereška
75 Broadway,
So. Boston, Mass.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) $1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.........15c
Naujas Būdas mokytis rašyti be mokytojo.........10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) .... 35c.
Viso $1.60

Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Darbininko" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. MIKOLAINIS,
R. F. D. — Route 2,
Hudson, N. Y.

Meldžiu platinti angliškų pamfletų apie L i e t u v i u s.
"A PLEA FOR THE L I T H U A N I A N' S."

Dar galima gauti visus numerius; o neužilgo ir šeštas numeris išeis iš spaudos. Pampletai yra papuošti Lietuvos žemlapiu ir V y t a u t o paveikslu.

KUN. J. J. KAULAKIS,
324 Wharton Street,
Philadelphia, Pa.

D. L. K. V. B.
MUZIKALIŠKA MOKYKLA.
Mokinama ant smuiko Piccolo
Klarneto
Piano
Korneto
Trombono
Būgnelio.
339 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Lenkiška-Lietuviška
Restaurancija
Pataiso geriausius lietuviškus valgius, kaip tai barščius, kopustus ir tt.
St. Blaszczek
147 Sheldon Street,
Hartford, Conn.

GERIAUSIA LIETUVIŠKA
Grosern ( ) bučernē
Švariai užlaikoma. Lietuviai pas lietuvius.
B. ir V. ROŠČEVSKIAI
70 John Street,
Hartford, Conn.

LIETUVIS KRIAUČIUS.

Pasiuvu visokius drabužius pagal naujausią madą, **vyriškus** ir moteriškus. Darbą atlieku gerai, teisingai ir pigiai. Taip-gi išprosinu, pataisau, skalbiu ir kvarbuoju.

PETRAS MAKAREVIČIUS,
105 So. Meade Str.,
(Arti lietuvių bažnyčios)
Wilkes-Barre, Pa.

Akių Specijalistas.
Prirenka akinius
H. S. Stone, Oph. D.
399A BROADWAY. SO. BOSTON.

Tel. Oxford 4900.
J. P. TUINYLA,

Užlaikom didžiausia krautu[ve] deimantų, laikrodžių ir visok[ių] žiedų, siutus ir overkotus, du[o]dam ant bargo ir ant išmokesči[o] ant lengvų išlygų. Reikalauj[a]me agentų kiekvienam mieste S[u]vienytų Valstijų ir Kanadoj, [...] delį nuošimtį duodam perku[p]čiams, didelį, naują katalo[gą] siunčiame ant pareikalavimo [...] 25 centus stampų.

J. P. TUINILA.
822 Washington St., Boston. Mas[s].

V. P. GINKUS & CO.
SAVI PAS SAVUS.
LIETUVIAI PAS LIETUVIUS.

Vienatinē didžiausia lietuviška krautuvē, kurioje galima gauti visokių vyrų, moterų ir vaikų drabužių, čeverykų, robų, aukso ir deimanto.

52 MILLBURY STR.,
WORCESTER, MASS.

Tel. So. Boston 270
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbeti ir lietuviszkai.
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priemimo valandos:
Nuo 2 iki 3 po piet. Nuo 7 iki 8 vakare
509 BROADWAY Cor. G ST. SO. BOSTON.
Tel 502 S. B.

Tel. So. Boston 294
DR. JOHN P. JONES
Cituralrcce
nuo 2 iki 4. nuo 7 iki 9 po piet.
PHYZIKAS ir SURGIJUS
Speciališkai atlieka visokius blogiausius gydymus, ypatingai su alextromis.
392 Broadway, ...
SO. BOSTON, MA.

TEL. BACK BAY 4200
DR. F. MATULAITIS
Ofiso adynos — [G]ydo visokias ligas
1-3 P. M. 7-9 P.M. — Pr[i]skiria Akinius.
419 Boylston St Boston, Mass.

PIRMO KLESOS
DANTISTAS
Dantis ištraukiami ir pripildomi visai be skausmo, su geriausiais prietaisais, su naujų išradimų.
Visą darbą gvarantuojame.
DR. W. T. REILLY
469 Broadway, So. Boston, Mass.
PRIE DORCHESTER ST.

Valandos	Nedēliomis
nuo 9 val. ryta iki 8 val. vakare.	nuo 10 val. ryta iki 4 val. vakare.

St. Baracevičius.

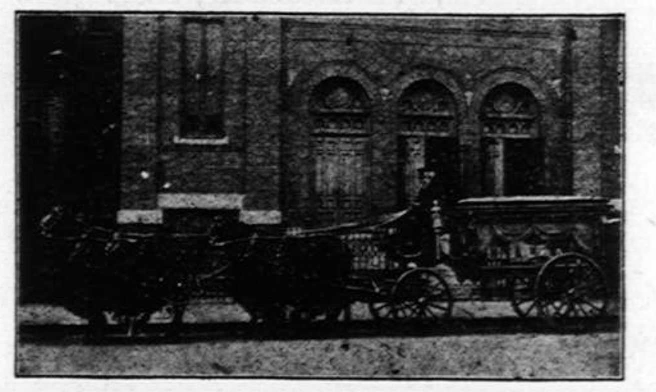

Geriausias graborius South Boston'e. Šermenis atlieka pigiai, gražiai ir gerai. Važiuoja ir į kitus miestus, nieko ekstra nerokuodamas.
258 W. BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone: **839-J. So. Boston.**

Tel. Main 2483 E. Boston 799-W
George H. Shields
Advokatas
811-812 Old South Building
Boston, Mass.

Vienatinē Lietuviška
Krautuvē
Kuri užlaiko visokio tavoro, reikalingo mainenieriams.
V. LUKOSEVICIA,
Minersville, - - Pa.

L I E T U V I Š K I PHOTOGRAPHAI.
Valeika, Laurinaitis & Co.

Atliekam artistiškai darbus ir už pigia prekę. Taip-gi padarome didelius paveikslus.
Mūsų adresas:
250 W. 4-th St.,
S. Boston, Mass.
(Arti C St.)

Lietuvis Daktaras
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St.,
Philadelphia, Pa.
Valandos | Nuo 9 iki 11 rito. „ 2 „ 4 po pietu. „ 7 „ 8 Vakare.

Vienatinē Lietuviška
A P T I E K A
Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje. Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulyj vartojamos, bet ypatingai geros sekančios gyduolēs.

Nuo Reumatizmo	1.00	Gyduolēs del pataisymo apetito	1.00
Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų	75c.	Gyduolēs [...]	50c.
Nuo kosulio, grippo ir slogos			